

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

13 januari 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid en het milieuhandhavingsrapport	1
Met redenen omklede motie	6
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de preventie van papier- en kartonafval	6
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het toezicht op de overschrijding van de dioxinenorm door crematoria	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het vergunningenbeleid ten aanzien van crematoria	10
Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het beheersen van fijn stof door het beperken van houtkachels	15
Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de milieueffecten van het gebruik van vuurwerk	16
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterkwaliteit en het pesticidengebruik	19
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de controverse met betrekking tot de aalscholver	22
BIJLAGEN	27
Bijlage bij het antwoord op de interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid en het milieuhandhavingsrapport	29
Bijlage bij het antwoord op de vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterkwaliteit en het pesticidengebruik	30

Waarnemend voorzitter: de heer Frans Wymeersch, ondervoorzitter

Interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid en het milieuhandhavingsrapport

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik wil het even hebben over de werking van de Milieu-inspectie in het kader van het milieuhandhavingsbeleid.

Een van de belangrijkste opdrachten van de Milieu-inspectie in Vlaanderen is toezicht uitoefenen op de bedrijven opgenomen in VLAREM I (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning), in hoge mate op de inrichtingen van klasse 1, en hoog toezicht op de inrichtingen van klasse 2 en 3.

Uit het milieuhandhavingsrapport 2006 bleek dat het aantal milieucontroles in 2005 was teruggelopen. In het milieuhandhavingsrapport 2007 wordt echter totaal geen melding meer gemaakt van het totaal aantal milieucontroles in Vlaanderen. Toch blijkt dat de Milieu-inspectie een aantal zeer diepgaande inspectieacties heeft uitgevoerd.

Bij de evaluatie van het milieuhandhavingsrapport 2006 hebben we gewezen op een tekort aan personeel, waardoor er 850 controles minder worden uitgevoerd op het terrein. Dat is een daling van 7 percent. In het milieuhandhavingsrapport 2007 stellen we opnieuw een daling met een medewerker vast. De vraag is echter of het tekort aan personeel ertoe leidt dat belangrijke controles niet kunnen worden uitgevoerd. In elk geval heeft de Milieu-inspectie een aantal diepgaande inspecties en controles uitgevoerd waarvan ik u graag een aantal bevindingen en aanbevelingen wil voorleggen, mevrouw de minister.

Zoals elk jaar werd er ook in 2007 inspectie uitgevoerd bij de Sevesobedrijven. Belangrijke vaststelling is dat een aantal bedrijven er na herhaald aandringen van de Milieu-inspectie nog steeds niet in slaagt om een goed gedocumenteerde risicostudie uit te voeren, waarin de risico's van zware ongevallen systematisch worden geïdentificeerd, geanalyseerd en geëvalueerd. In het belang van de veiligheid is het absoluut noodzakelijk om de aanpak van deze Sevesobedrijven te herzien.

Ook in de sector van de verwerkers van afvalstoffen werden een groot aantal controles uitgevoerd. Daaruit blijkt dat 51 percent van de bedrijven geen of een onvolledig

scherm heeft aangebracht, waardoor de hinder voor de omwonenden groot is. Dat is een stijging ten opzichte van het vorige jaarrapport.

Mevrouw de minister, u stelde zich toen als parlements-lid de vraag wat de procedures zijn wanneer die groenschermen bewust niet of onvoldoende worden aangeplant. U vroeg of we niet konden evolueren naar een systeem waarbij de overheid, bij de toekenning van een milieuvergunning, een budget laat storten door het bedrijf waarmee de lokale overheid of de hogere overheid die het groenscherm oplegt, dat kan aanplanten. De aanplanting van dat groenscherm heeft immers een bedrijfs-overstijgende waarde omdat het een pak hinder kan wegwerken. Zo kan worden gegarandeerd dat die schermen er komen en zou er minder moeten worden ingegrepen door de Milieu-inspectieambtenaren.

Mevrouw de minister, hebt u intussen uw eigen aanbeveling in overweging genomen?

Ook de opmaak van een jaarlijks verslag en van een werkplan dat verplicht is bij elke afvalverwerkende activiteit blijkt in vele gevallen niet te gebeuren. Zelfs bij het verwerkingsregister worden grote tekortkomingen vastgesteld. Zo blijkt dat de Euralcodes, de codes van de Europese afvalstoffenlijst, die sinds 1 januari 2002 werden ingevoerd, onjuist of niet gebruikt worden. Het administratieve luik van de milieuwetgeving is door vele bedrijven onvoldoende gekend.

Bij de controles van autowrakken stelt de Milieu-inspectie dat de controle bijzonder tijdrovend en een druppel op een hete plaat is. Zij pleit er dan ook voor dat tweedehandsvoertuigen bij uitvoer vergezeld worden van een rijwaardigheidsattest of pre-exportkeuringsattest. De controles zouden dan veel efficiënter kunnen verlopen.

Ook bij grondwaterwinning blijkt dat 43 van de 56 gecontroleerde bedrijven aangemaand werden om de vastgestelde tekortkomingen te saneren. Er werden 8 bedrijven geverbaliseerd. Het is belangrijk die bedrijven verder op te volgen.

Geluidshinder is ook een bijzonder ernstige bron van hinder. De werkgroep geluid en trillingen van de Milieu-inspectie stelde twee belangrijke problemen vast bij het akoestisch onderzoek. Het huidig gevoerde onderzoek naar de beheersing van geluidshinder zou niet op de juiste manier gemeten worden. De installatie of apparatuur zou verouderd zijn, en bijgevolg onbruikbaar. Plaatsen deze problemen ook het onderzoek naar geluidsoverlast en het bepalen van de decibels veroorzaakt door wegverkeer op de helling?

Terwijl biomassa-installaties worden beschouwd als hernieuwbare energiebron blijkt dat bij de helft van de gecontroleerde biomassa- en houtafvalverbrandingsinstallaties in de winter van 2006-2007 voor een of meerdere parameters een overschrijding van de emissiegrenswaarden met meer dan 30 percent werd gemeten. Een nieuwe controle in de winter van 2007-2008 toont aan dat de problematiek nog zorgwekkender was.

De Milieu-inspectie vervult een belangrijke rol bij de milieuhandhaving. Zo blijkt dat voor sommige sectoren na herhaalde controle betere resultaten kunnen worden bereikt, zoals de verontreiniging van water door de textielsector, de controles op de rioolwaterzuiveringsinstallaties, de lekdichtheid van koelinstallaties enzovoort.

De Milieu-inspectie maakt zich overigens ernstige zorgen over de gemeentelijke milieuhandhaving, maar hiervoor zou het nieuwe Milieuhandhavingsdecreet, waarvoor de uitvoeringsbesluiten nog moeten worden goedgekeurd, hopelijk binnen maximum 1 jaar een oplossing bieden. Ondertussen worden een aantal milieuovertreders ongemoeid gelaten, omdat een degelijk gemeentelijk milieuhandhavingbeleid ontbreekt.

Mevrouw de minister, waarom werden de cijfers van het totaal aantal uitgevoerde inspecties niet vermeld in het rapport? Kunt u me medelen hoeveel inspecties in totaal werden uitgevoerd, opgedeeld per klasse inrichtingen? In welke mate heeft de Milieu-inspectie in 2007 moeten ingrijpen bij gemeentelijke milieuhandhaving omwille van nalatigheid van het betrokken gemeentebestuur? Zult u werk maken van een aanpassing van het personeelskader van de Milieu-inspectie? Op welke manier meent u de kennis en de verplichting inzake administratieve verrichtingen beter te kunnen bijbrengen, vermits uit de controles blijkt dat mogelijk door onvoldoende kennis, administratieve verplichtingen onvoldoende worden nageleefd? Hebt u uw eigen overwegingen inzake de plaatsing van groenschermen aan afvalverwerkende bedrijven al omgezet in een beleidsinitiatief? Hoe zult u de problematiek, door de Milieu-inspectie geschetst, met betrekking tot het meten van geluidshinder aanpakken, gelet op de uitspraken van de Milieu-inspectie aangaande de meetinstallaties? Hoe meent u te kunnen verantwoorden om biomassa-installaties te laten fungeren als hernieuwbare energiebron, terwijl blijkt uit het verslag dat massaal emissiegrenswaarden voor belangrijke stoffen worden overschreden?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de interpellatie met een aantal vragen die we ook vorige week al hebben opgeworpen ten aanzien van de milieubeleidsovereenkomst voor onder meer autowrakken.

Toen hebben verschillende collega's de export van niet rijwaardige autowrakken, niet zelden volgestouwd met

afgedankte elektrische en elektronische apparaten, aan de orde gesteld. Die wagens worden niet opnieuw als product in gebruik genomen, maar dienen louter om op een of andere schroothoop terecht te komen, waar men er nog een aantal materialen selectief uit recupereert. Vorige week stond een hele reportage van dergelijke recyclageactiviteiten, als we dat zo mogen noemen, in een aantal Chinese dorpen in de krant De Tijd. Het is toch zeer schrijnend hoe daar de mensen, zonder dat ze het zelf weten, zich aan het vergifigen zijn. Het kan niet de bedoeling zijn van ons afvalbeleid om dergelijke praktijken gaande te houden.

Mevrouw de minister, ik had graag geweten in welke mate de inspanningen van de Milieu-inspectie en de controle van die afvalexporten zullen worden opgedreven.

Ook het punt van het bijstoken van biomassa hebben we in de commissie al verschillende keren aan de orde gesteld. Blijkt nu dat een aantal tuinbouwbedrijven toch eerder behandeld afvalhout bijstoken in hun stookinstallaties, met gigantische hinder voor en verontreiniging van de omgeving voor gevolg.

U hebt op een vraag om uitleg van mij destijds geantwoord dat een werkgroep van Milieuvergunningen, Milieu-inspectie en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) zou bekijken hoe het probleem kan worden aangepakt in de toekomst: hoe men bijvoorbeeld via een betere labeling van afvalhout garanties kan krijgen dat er enkel schoon, onbehandeld afvalhout in dergelijke installaties wordt bijgestookt en geen behandelde houtsoorten. Wat zijn de resultaten van dat overleg?

Mevrouw de minister, enige tijd geleden hebben we een nieuw Milieuhandhavingsdecreet goedgekeurd, met een nieuw arsenaal instrumenten om ook op administratiefrechtelijk vlak te kunnen handhaven, zodat we niet afhankelijk zijn van de parketten, die jammer genoeg veel vaststellingen van milieuovertredingen seponeren. Uiteraard moeten die instrumenten ook allemaal uitvoering krijgen. Hoe staat het nu met het milieuhandhavingscollege, met de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten op het Milieuhandhavingsdecreet en met de uitbreiding van het toepassingsgebied van het Milieuhandhavingsdecreet naar het milieubeheersrecht?

Mevrouw de minister, u weet dat we in de memorie van toelichting hebben gezegd dat we nog deze legislatuur het toepassingsgebied gaan uitbreiden naar het Natuur, Bos- en Duinendecreet, dus alles wat we onder milieubeheersrecht verstaan. Ik had graag van u een stand van zaken gekregen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Eynde, wat het aantal inspecties betreft, verwijs ik graag naar bladzijde

91 van het Milieuhandhavingsrapport. In een kader wordt duidelijk omschreven dat er in 2007 12.017 inspecties werden uitgevoerd. Daarvan waren er 10.347 bij klasse 1-bedrijven en 1289 bij bedrijven ingedeeld in de tweede klasse. Er zijn 119 inspecties gebeurd bij meldingsplichtige inrichtingen en 262 bij niet-ingedeelde inrichtingen of vrijvelddelicten.

Bij deze controles werden 587 processen-verbaal opgesteld, waarvan 249 prioritaire pv's, dat is 42 percent, en 338 niet-prioritaire pv's. In 2006 werden 516 pv's opgesteld, waarvan 202 prioritaire en 314 niet-prioritaire.

In het kader van het hoog toezicht werden 20 controles uitgevoerd. In de meeste gevallen gaat het over klachten waarbij de klager, die vindt dat hij niet voldoende gehoor heeft gevonden bij de gemeentelijke overheid, verder gaat en de Milieu-inspectie hierover aanspreekt. Bij een groot deel van die klachten moet de Milieu-inspectie na onderzoek vaststellen dat ze ongegrond of overdreven zijn, of kan de inspectie geen overmatige hinder vaststellen. Wordt toch hinder vastgesteld, dan wordt het dossier, met de vaststellingen van de inspectie, opnieuw aan de gemeente bezorgd, met de vraag afdoende toezicht uit te oefenen en de inspectie en ook de klager op de hoogte te houden van de maatregelen die werden genomen.

Dan was er de vraag over het Milieuhandhavingsdecreet. Op korte termijn is in het personeelsplan van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie op gewestelijk niveau niet in bijkomend personeel voorzien. U kent de beleidskeuze die de huidige regering heeft gemaakt. Dat heeft ook te maken met het zo efficiënt mogelijk inzetten van het personeel dat er is. U weet dat het de bedoeling is de vooropgestelde datum van 1 mei te halen wat het Milieuhandhavingsdecreet betreft. We hebben ons ertoe verbonden via dat decreet het aantal toezichthouders op te trekken op het niveau waar dat het meest noodzakelijk is, namelijk het lokale niveau. U hebt daar zelf al vaak de nadruk op gelegd, ook in deze commissie.

Mijnheer Martens, het is absoluut de bedoeling op 1 mei van start te kunnen gaan. De oproep voor de kandidaatstelling voor het Milieuhandhavingscollege is gelanceerd. Wat het uitvoeringsbesluit betreft: dat weet u, dacht ik. Ik vraag me af of ik u dat al niet persoonlijk heb gezegd. Daarom keek ik even in de richting van de voorzitter. Dat uitvoeringsbesluit is principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ook is het ontwerp van uitbreidingsdecreet nog voor het kerstreces voor de eerste maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ik had eigenlijk niet gedacht dat we deze oefening zouden kunnen voltooien. Het is de bedoeling zo snel mogelijk tot een volledige goedkeuring te komen, maar u weet dat we ter zake de adviesprocedure haar gang moeten laten gaan. Zonder de uitstekende medewerking, ook van onze eigen administratie, hadden we de oefening om dat ontwerp van decreet te maken en principieel te laten goedkeuren, nooit

kunnen doen slagen. Daar is enorm intens aan gewerkt, ook de voorbije maanden.

Mevrouw Van den Eynde, ik heb een hele opsomming mee. In mijn antwoord schets ik namelijk ook nog eens het juridisch kader in het Milieuhandhavingsdecreet waardoor het lokaal toezicht op klasse 2- en klasse 3-inrichtingen wordt versterkt. Met uw goedkeuring wil ik die opsomming als bijlage bij mijn antwoord laten opnemen. Met het overzicht wil ik aantonen dat het de bedoeling is om zeker dat lokale toezicht te versterken. Er is nog geen beslissing genomen over de middelen die daar concreet voor nodig zijn. Ik heb u al gezegd dat er sprake is van een overgangstermijn, waarin gemeenten zich moeten organiseren. Dat weet u. Momenteel gebeurt er ook een enquête bij de gemeenten, om te peilen wat zij ervaren als tekorten qua opleiding, personeelsinzet en efficiëntie. Op het ogenblik dat die resultaten binnen zijn, kan daarvoor een fatsoenlijk bedrag worden vrijgemaakt in de begroting. De operatie verloopt ook in zeer nauw overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), omdat het net de bedoeling is om daar meer efficiëntie te bewerkstelligen.

U had het ook over maatregelen en verplichtingen met betrekking tot het werkplan en over een aantal gegevens die moeten worden geregistreerd voor afvalverwerkende bedrijven. Die afvalstoffenreglementering lijkt me vrij duidelijk. Een aantal websites van de Vlaamse overheid bevatten informatie over de correcte naleving van die regelgeving. Ook stelt de afdeling Milieu-inspectie via haar website de richtlijn voor het opstellen van een werkplan ter beschikking. Daaruit blijkt hoe dat concreet moet gebeuren. Ook bevat de website van de OVAM een vragenlijst die de bedrijven moet helpen om de juiste Euralcode toe te kennen aan de geproduceerde afvalstoffen. Ik heb voor u dan ook de internetadressen mee waar die elementen te vinden zijn.

Ik denk dat de federaties een belangrijke rol moeten spelen bij het verspreiden van de verplichtingen voor afvalverwerkende bedrijven. Onder meer naar aanleiding van deze vraag is nog eens gekeken of er hiaten en grote problemen ter zake zijn, of er een gebrek aan kennis is. Al die informatie is immers eigenlijk ter beschikking. Ze kan perfect worden gebruikt.

Ook over de verplichting voor Sevesobedrijven tot het beschikken over een risicostudie, vind ik dat de overheid de bedrijven voldoende informeert. De Seveso-inspectiediensten, waaronder de afdeling Milieu-inspectie, geven op een aantal manieren en bij diverse gelegenheden toelichting bij de verplichtingen van het samenwerkingsakkoord betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen. Dat is de omzetting van die Seveso II-richtlijn. Er zijn heel wat fora en studiedagen die ter zake sterk informatieverspreidend werken. Bovendien is het ook zo dat, indien een Sevesobedrijf niet beschikt over

een goed gedocumenteerde risicostudie, de handhavingsaanpak bij het betrokken bedrijf vanzelfsprekend wordt aangepast aan de ernst van de vaststelling. Als dat dus wordt vastgesteld, dan is het evident dat de aanpak navent zal zijn. Ook bij de opmaak van het jaarlijkse Seveso II-inspectieprogramma wordt daar rekening mee gehouden. Bij de implementatie van het Milieuhandhavingsdecreet zullen inbreuken op administratieve bepalingen van de milieuwetgeving, de zogenaamde milieu-inbreuken, worden bestraft door de bevoegde gewestelijke entiteit, via die exclusieve bestuurlijke geldboetes van maximaal 50.000 euro. Dat geeft ons meteen ook de gelegenheid om, als het gaat over dergelijke administratieve inbreuken, slagkrachtig en sneller op te treden.

Dan was er de vraag over de groenschermen. Ik heb u daar inderdaad mijn mening over gegeven. Ik meen echter dat het in principe niet de taak van het Vlaamse Gewest is om die groenschermen zelf te plaatsen. We moeten er gewoon voor zorgen dat ze worden geplaatst. Een algemeen principe van het Milieuvergunningsdecreet is immers dat wie een vergunning krijgt, de abnormale hinder zo veel mogelijk moet voorkomen of beperken. Het is wel de taak van de overheid om er via de verleende vergunningen voor te zorgen dat de verplichting om groenschermen te plaatsen, wordt opgelegd.

Daarnaast, en dat is een pijnpunt, is het ook de taak van de overheid om ervoor te zorgen dat er effectief toezicht is dat ervoor zorgt dat gerealiseerd wordt wat er opgelegd wordt. Zodra het Handhavingsdecreet in werking zal treden, op 1 mei 2009 als alles goed gaat, wordt het niet naleven van de vergunningsvoorwaarden, bijvoorbeeld de verplichting tot het aanleggen van een groenscherm, beschouwd als een milieumisdrijf. Men kan hiervoor strafrechtelijk vervolgd worden, of als de procureur des Konings zegt dat hij niet wil vervolgen, kan men bestraft worden met een bestuurlijke geldboete van maximum 250.000 euro. Daarnaast kunnen ook de Milieu-inspectie en de burgemeester bestuurlijke maatregelen opleggen. Zo kan bijvoorbeeld het bevel worden gegeven om een groenscherm conform de milieuvergunningsvoorwaarden aan te leggen. Als de overtreder daaraan geen gevolg geeft, dan kunnen de betrokken overheidsinstanties op kosten van de overtreder zelf de maatregelen nemen en zelf dat groenscherm aanleggen. Dat is perfect mogelijk in het kader van de nieuwe milieuhandhavingsregeling.

U hebt ook een passage aangehaald nopens de metingen. Misschien heb ik de vraag niet goed begrepen, maar ik denk dat de passage in het rapport waar u naar verwijst, twee problemen aanduidt die minder te maken hebben met de installaties maar wel met de onderzoeksmethoden, waarvan de Milieu-inspectie zegt dat ze niet geschikt zijn om de hinder te beoordelen. Eerst en vooral worden de gemeten geluidsniveaus vaak ten onrechte statistisch uitgemiddeld, terwijl het net de geluidspieken zijn die de

grootste hinder veroorzaken. Men bekijkt het horizontaal terwijl de hinder veroorzaakt wordt door pieken.

Vaak wordt ook ten onrechte een volledig akoestisch onderzoek gebruikt voor het beoordelen van de hinder. Die methode is niet altijd even geschikt omdat een dergelijk akoestisch onderzoek bedoeld en ontworpen is juist om een beleidsmaker en een vergunningverlener te adviseren vooraleer je iets gaat doen. Het meest aangewezen instrument om geluidshinder te beoordelen, is het eenvoudige akoestische onderzoek omdat je daar rekening kunt houden met de zaken die het meest hinderlijk zijn, namelijk de geluidspieken. De manier om geluidsniveaus te beoordelen, is anders voor wegverkeer dan voor lawaai dat afkomstig is van de industrie. Bij de bepaling van de geluidsoverlast door wegverkeer wordt steeds een uitmiddeling gemaakt: men bekijkt de gemiddelde geluidsniveaus. Europees onderzoek heeft ondertussen aangetoond dat dit de ideale manier van werken is om de hinder door wegverkeer te karakteriseren. Voor wegverkeer wordt de praktijk van het volledig akoestisch onderzoek niet toegepast. Daar heb je dat probleem niet dat ik daarnet vermeldde, namelijk dat het bedoeld is om te adviseren.

Ik kom bij uw opmerking over biomassa-installaties. Biomassa is met 55,5 percent t van het totale gamma aan hernieuwbare energie veruit de belangrijkste hernieuwbare energiebron in Vlaanderen. Vandaag bestaat de rest van de hernieuwbare energie in Vlaanderen uit 17,2 percent windenergie, 15,4 percent biogas, 5,4 percent restafval, 0,3 percent zonne-energie en 0,2 percent waterkracht. Daaruit kunnen we afleiden dat het absoluut noodzakelijk is om biomassa-installaties als hernieuwbare energiebron te promoten. Ik denk niet dat u daarmee een probleem hebt. Uiteraard voeg ik daar onmiddellijk aan toe dat dergelijke installaties de geldende emissiegrenswaarden absoluut moeten naleven. Dat is de logica zelf.

De exploitatie van een biomassa-installatie is slechts toelaatbaar voor zover de algemene en sectorale voorwaarden van VLAREM II alsook de vergunningsvoorwaarden worden gerespecteerd. De naleving ervan moet op een afdoende manier worden gecontroleerd. De afdeling Milieu-inspectie is daarom sinds 2006 bezig met een grondige inventarisatie en controle van de biomassaverbrandingsinstallaties in Vlaanderen. Die bedrijven zijn onderworpen aan een vorm van zelfcontrole. Die zelfcontrole wordt gecontroleerd. Daarnaast worden bij een aantal bedrijven emissiemetingen uitgevoerd in opdracht van de Milieu-inspectie.

Om de beoordeling van deze meetresultaten te ondersteunen, stelde de Milieu-inspectie hiertoe een interne onderrichting op waarin een aantal richtlijnen opgenomen zijn voor controle en voortgangscontrole bij biomassa-afvalverbrandingsinstallaties met een vermogen van minder of gelijk aan 5 megawatt. Zoals vermeld in

het milieuhandhavingsrapport op bladzijde 49, wordt in de onderrichting aangegeven wat een volledige controle inhoudt, hoe met overschrijdingen van emissiegrenswaarden in de afgassen en van de richtwaarden van samenstellingscriteria moet worden omgegaan en hoe er moet worden opgetreden als de zelfcontroleverplichtingen niet worden nageleefd.

Verder worden een aantal richtlijnen vastgelegd voor de voortgangscntrole nadat inbreuken vastgesteld zijn en om recidive aan te pakken. Via de onderrichting wordt ook opdracht gegeven aan alle toezichthoudende ambtenaren om de inventaris van biomassa-afvalverbrandingsinstallaties continu te actualiseren. Ten slotte is er een overleg geweest tussen de afdeling Milieu-inspectie, de afdeling Milieuvergunningen, OVAM en het Vlaams Energieagentschap (VEA). Dat heeft geleid tot een wijziging aan de VLAREM-trein. Er zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd, heel specifiek wat betreft de emissiegrenswaarden voor verbranding en meeverbranding van biomassa-afval, met uitzondering van niet-verontreinigd behandeld houtafval. Ik heb hier het artikel meegebracht zoals het is gewijzigd. Men heeft beoogd om een complete gelijkstelling te krijgen tussen de milieuvorwaarden en in het bijzonder de emissienormen die gelden voor biomassa, biomassa-afval en fossiele brandstoffen. Men had de bedoeling om de lat volkomen gelijk te leggen.

Mijnheer Martens, u hebt nog een opmerking gemaakt over voertuigwrakken en de problemen die zich daarmee voordoen. Vorige week is nog gezegd dat OVAM in overleg met de scheepvaartpolitie en de inspectiediensten werkt aan een programma om die handhaving veel efficiënter aan te pakken. Men wil ook het inschrijvingssysteem hervormen en koppelen aan de verkeersbelasting, zodat een vrijstelling van de verkeersbelasting voor dergelijke wrakken enkel kan worden bekomen voor zover het certificaat zelf of het certificaat van export kan worden voorgelegd.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, uit de cijfergegevens blijkt dat het aantal inspecties en pv's is gedaald. Volgens de Milieu-inspectie is dat vooral te wijten aan de diepgang van het onderzoek en de complexiteit van de milieuwetgeving. We kunnen toch niet ontkennen dat voldoende onderzoek en inspecties noodzakelijk zijn. Dat blijkt ook uit de verslagen van verschillende onderzoeken in dit milieuhandhavingsrapport. Ik ben van mening dat de Milieu-inspectie enorm veel en belangrijk werk levert. Ik begrijp dat haar diensten soms overbelast zijn en het volledige takkenpakket niet kan uitvoeren. Ik betreur dan ook dat het aantal personeelsleden met een halftijdse kracht is verminderd.

Mevrouw de minister, het is duidelijk dat het nieuwe Milieuhandhavingsdecreet een belangrijke bijdrage zal moeten leveren. U kijkt wellicht ook reikhalzend uit

naar de invoering van dit decreet. Het zal ervoor moeten zorgen dat de echte zware milieuovertredingen kunnen worden tegengegaan.

Mevrouw de minister, ik zal uw technisch antwoord nog eens grondig bekijken. U hebt nu als minister een andere mening over de groenschermen dan toen u parlementslid was.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, het bijstoken van biomassa in steenkoolcentrales schept veel minder problemen. Daar zijn de emissies wel degelijk onder controle en worden ze permanent gemeten en opgevolgd. Het probleem doet zich vooral voor in de kleinere stookinstallaties van tuinders. Ik ben verheugd dat in het kader van VLAREM de uitstootnormen zijn verscherpt. De praktijk leert ons echter dat om de uitstootnormen te respecteren, er een zeer goede controle nodig is op de aanvoer van de bijgestookte biomassa. En dat laat nogal eens te wensen over. Soms kan men niet uitmaken of afvalhout al dan niet behandeld is. Ik dacht dan ook dat de werkgroep die u hebt genoemd, op zoek zou gaan naar een beter labelsysteem om te kunnen garanderen dat afvalhout dat wordt bijgestookt schoon is. Op dat vlak blijf ik nog een beetje op mijn honger.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Eynde, mijn antwoord is inderdaad nogal technisch maar dat geldt ook voor uw vraag. Het gaat hier om een handhavingsrapport. Ik probeer een aantal zaken duidelijk te maken.

Wat het personeelsbestand betreft, zal de toekomst moeten uitwijzen of er meer personeel nodig is. Oorspronkelijk was het aantal personeelsleden afgestemd op het aantal bedrijven klasse 1. Het aantal klasse 1-bedrijven is gedaald en zal nog verder verminderen. Dat zal weinig effect hebben omdat het toezicht op de bedrijven die van klasse 1 naar klasse 2 verhuizen, nog altijd zal worden uitgeoefend door de Milieu-inspectie. Het pakket aan klasse 1-bedrijven is kleiner dan men oorspronkelijk met het personeelsplan voor ogen had. Ik zou dan ook niet durven te zeggen dat er een pak personeel te kort is.

In deze commissie is, ook toen ik nog parlementslid was, gevraagd om in de diepte te controleren. Door een bedrijf in de diepte te controleren, kan heel wat kennis worden vergaard voor de verdere handhaving. Dat gebeurt op dit ogenblik. Er worden stappen voorwaarts gezet. De Milieu-inspectie probeert een zo goed mogelijk handhavingsbeleid te voeren. Het is echter onmogelijk om op elk moment van de dag bij elk Vlaams bedrijf te gaan controleren. Dat is niet mogelijk en niet wenselijk. We moeten ervan uitgaan dat de bedrijven de milieunormen zullen respecteren.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Van den Eynde werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de preventie van papier- en kartonafval

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, ongeveer een jaar geleden keurde de Vlaamse Regering het nieuwe uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen goed. Een belangrijk onderdeel van dat plan betreft het voorkomen en het selectief inzamelen van afval. Ik wil het vandaag hebben over het papier- en kartonafval. Uit de Inventarisatie Huishoudelijke Afvalstoffen 2007 blijkt dat bijna 20 percent van het ingezamelde afval bestaat uit papier en karton. Het is dus de derde belangrijkste fractie die ongeveer een half miljoen ton per jaar uitmaakt, of ongeveer 80 kilogram per inwoner. Dat is een stijging in vergelijking met 2006. Deze stijgende trend houdt al een aantal jaren aan.

Het afvalstoffenplan is gestoeld op preventie en duurzaam materialenbeheer. Specifiek voor papier wordt een actie in het vooruitzicht gesteld om een eenvormige sticker in te voeren waarop staat: “Neen tegen reclaimedrukwerk.” Wanneer diezelfde sticker in heel Vlaanderen wordt verspreid, wordt het voor de bedelers van reclaimedrukwerk gemakkelijker om daarmee rekening te houden.

Men kan die sticker gratis krijgen bij de gemeente. Men verwacht dat de inwoner zelf de stap zet om bij de gemeente zo’n sticker te gaan halen maar blijkbaar is dat voor heel wat gezinnen al een drempel te ver. Het aantal brievenbussen met zo’n sticker neemt dan ook niet langer toe. Het lijkt me beter die stickers proactief uit te delen zonder dat de burgers daarom vragen. Waarom zouden we trouwens geen proefproject opzetten waarin men bewust moet kiezen om reclame in de bus te krijgen? Dat was een van de acties van het vorige afvalstoffenplan, die mijns inziens nooit is uitgevoerd. Het was de bedoeling een proefgemeente te vinden die bereid zou zijn om via een politiereglement te bepalen dat er enkel reclaimedrukwerk mag worden bedeed in brievenbussen waarop staat: “Ja, ik wens reclaimedrukwerk.” Het was dus een soort van inschrijfformule in plaats van de huidige uitschrijfformule.

Een tweede belangrijke bron van papier zijn de jaarlijks terugkomende telefoonboeken. Elk jaar wordt meer dan 11 miljoen kilo aan telefoonboeken verspreid. Men kan zich uitschrijven via de Vlaamse Infolijn 1207, maar blijkbaar zijn heel weinig mensen daarvan op de hoogte.

Nauwelijks 1 percent van de gezinnen blijkt zijn papieren telefoonboek te hebben opgezegd. Dat is een zeer mager resultaat na twee jaar campagne voeren. Nochtans blijkt uit een onderzoek van Truvo dat 19 percent van de gezinnen nooit een telefoonboek gebruikt en dat 11 percent alles opzoekt op internet. Dat is een grote marge aan uit te schrijven gezinnen.

Mevrouw de minister, welke acties worden specifiek vooropgesteld voor de preventie van papier- en kartonafval? Is er al een proefproject uitgevoerd voor reclamedrukwerk waarbij gebruik wordt gemaakt van een sticker “Ja, ik wil reclaimedrukwerk”? Zo ja, wat waren de resultaten daarvan? Kan dat ook op grote schaal worden geïmplementeerd? Zo neen, kunnen wij in het kader van het lopende uitvoeringsplan alsnog zo’n proefproject opstarten in Vlaanderen?

Wat wilt u doen om het nummer 1207 en de mogelijkheid tot het uitschrijven voor het ontvangen van een telefoonboek beter bekend te maken? Zijn er acties gepland in het kader van het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen? Bestaat er een mogelijkheid om ook hier de omgekeerde weg te bewandelen en enkel ingeschrevenen het telefoonboek toe te sturen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In het verleden zijn tal van acties ondernomen voor de preventie van papier- en kartonafval. Uiteraard zullen die acties in de toekomst worden voortgezet. In de milieubeleidsovereenkomsten is een aantal van deze acties structureel opgenomen in bestaande initiatieven. Ook in samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten gaat heel wat aandacht naar de preventie van papier- en kartonafval.

OVAM zelf heeft ook al heel wat acties gevoerd voor milieuvriendelijke communicatie. Meer informatie daarover staat op de website van OVAM, onder het luik evenementenbeleid. Ook in het afvalstoffenbeleid gericht op scholen, ondernemingen en overheidsinstellingen vormt de preventie van papierafval systematisch een onderdeel. Een van de acties betreft het dubbelzijdig printen, waar ik zelf heel erg aan moest wennen.

Tips over papierpreventie werden al eerder verspreid, zowel wat de antireclamesticker als de Robinsonlijst en de telefoonboekenactie betreft.

Ook in het kader van de aanvaardingsplicht voor afvalstoffen in de nieuwe milieubeleidsovereenkomst (MBO)

reclamedrukwerk en persdrukwerk wordt veel aandacht besteed aan papierpreventie. Verder besteedt Fost Plus in het kader van de terugnameplicht voor verpakkingsafval ook aandacht aan de preventie van papier- en kartonverpakkingen. In de MBO reclamedrukwerk en persdrukwerk is een lijst opgenomen van de bepalingen die daar specifiek betrekking op hebben.

In de MBO reclamedrukwerk is opgenomen dat het beheersorganisme binnen zijn mogelijkheden de nodige initiatieven neemt inzake preventie. Het betreft onder andere: het voorzien door de producent van niet-geadresseerd reclamedrukwerk van contractuele bepalingen met de bedelers met het oog op de naleving van de anti-reclamestickers, zodat gestreefd wordt naar een reductie in gewicht van de effectieve oplage van 8 percent tegen 31 december 2008 en van 16 percent tegen 31 december 2010, en dit ten opzichte van de oplage in 2005. De federaties worden ook betrokken bij de onderhandeling van initiatieven ter promotie van een stickeractie tegen ongewenst reclamedrukwerk zoals voorzien in de MBO persdrukwerk. Er is ook het gratis ter beschikking stellen van de telefoongidsen en de faxgidsen via internet.

De MBO persdrukwerk legt ook verplichtingen op in verband met preventie. Er moeten initiatieven worden ondernomen ter promotie van een stickeractie tegen ongewenste reclamebladen en gratis regionale pers. Deze actie houdt onder meer in dat gratis stickers ter beschikking worden gesteld van de mensen die dit wensen, ter beperking van de verspreiding van ongewenst reclamedrukwerk en gratis regionale pers. De actie houdt daarenboven in dat met de organisatie van bedelers bindende afspraken worden gemaakt inzake de naleving van de stickeracties tegen ongewenst niet-geadresseerd reclamedrukwerk en gratis regionale pers. De producenten en invoerders van gratis regionale pers en niet-geadresseerde gratis publicaties moeten hun oplages jaarlijks aanpassen aan de werkelijke hoeveelheid gebruikte stickers tegen ongewenste reclamebladen en gratis regionale pers, zodat de distributie wordt geoptimaliseerd.

De huidige werkwijze – ja/nee- en nee/nee-antireclamestickers – gaat ervan uit dat wie geen drukwerk wil ontvangen, dat expliciet aangeeft door een sticker op de brievenbus aan te brengen. Deze keuze werd gemaakt omdat het merendeel van de burgers reclamedrukwerk en/of regionale pers wil ontvangen. De voorbije jaren bleef het aantal brievenbussen met stickers schommelen rond 10 percent. Dat wordt ook bevestigd in marktonderzoek van de sector. Bijna 90 percent van de gezinnen wil deze informatie ontvangen. De overschakeling naar een ja/ja-sticker zou betekenen dat 90 percent van de gezinnen een sticker moet kleven ten opzichte van 10 percent die expliciet geen drukwerk wil ontvangen.

Via een proefproject zou men inderdaad het effect van een ja/ja-sticker kunnen testen. Dat betekent dat alleen gezinnen met een sticker op hun brievenbus reclamedrukwerk

of regionale pers ontvangen. Het vorige uitvoeringsplan bood ruimte voor dergelijke proefprojecten. Er was echter geen enkele gemeente die ter zake een initiatief genomen heeft. Heel wat gemeenten hebben blijkbaar wel actief de ja/nee-sticker gepromoot

Ik ben niet geneigd om nieuwe proefprojecten op Vlaams niveau op te starten. We hebben die problematiek intussen besproken tijdens de behandeling van de MBO voor pers- en reclamedrukwerk.

In overleg met de distributie is gekozen om de eenvoudige, bestaande en relatief goed werkende praktijk met neen/nee- en ja/nee-stickers verder te optimaliseren via een duidelijkere kleurencode. Wanneer we het complexer maken, bestaat het gevaar dat de rond dragers het niet begrijpen.

Er is een nieuwe sticker gemaakt die nog makkelijker te begrijpen is voor de bedelers. Deze sticker wordt nu actief verspreid. De gemeenten hebben bijna 70.000 stuks van elk model opgevraagd en er blijven nieuwe vragen komen. We moeten ervoor zorgen dat er voldoende stickers zijn voor alle gemeenten die dat wensen.

Het Vlaamse Gewest heeft zich in het samenwerkingsprotocol geëngageerd om de nieuwe stickers actief te promoten zodat op termijn slechts die ene stickerset overblijft waardoor de distributie haar verdelers gemakkelijker kan sensibiliseren.

Mijnheer Martens, u had een terechte vraag over het voorkomen van telefoonboeken. Wie geen telefoonboek wil, kan zich via de website uitschrijven. Er moet echter nog een sensibiliserende actie worden gevoerd die zal worden gekoppeld aan de acties uit de MBO over het gratis ter beschikking stellen van telefoon- en faxgidsen via internet.

Vorig jaar werd via de berichten van OVAM al melding gemaakt van het uitschrijven via www.1207.be. Deze communicatie werd overgenomen door een aantal lokale besturen. Daar zal binnenkort nog een actieve promotiecampagne over worden gevoerd.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mevrouw de minister, er is een verschil tussen de output van het beleid en de outcome. Er worden inderdaad heel wat sensibiliseringsacties opgezet en uitgevoerd. De resultaten zijn echter vrij mager. U zegt zelf dat de uitschrijving via 1207 nog niet actief is gecommuniceerd. Dat moet een eerste aandachtspunt zijn. We moeten dat heel breed bekendmaken. Ook op de telefoonboeken zelf kan worden vermeld dat de mogelijkheid tot uitschrijven bestaat.

Mevrouw de minister, wat de omgekeerde sticker betreft, zegt u dat 90 percent van de gezinnen nog altijd

reclamedrukwerk wil krijgen omdat zij geen sticker op hun brievenbus hebben gekleefd. Mensen zijn echter gewoontedieren. Heel wat mensen staan er niet bij stil maar zouden wel een andere beslissing nemen indien ze de omgekeerde weg zouden kunnen bewandelen. Ik ben er niet van overtuigd dat 90 percent van de gezinnen in dat geval een ja-sticker zou aanvragen. De enige manier om dat uit te maken is het opzetten van een proefproject. In die zin betreur ik dat u daar niet toe geneigd bent.

Er zijn misschien ook tussenwegen te vinden. Men zou bijvoorbeeld ook één keer per jaar in de brievenbussen zonder sticker zo'n sticker kunnen bedelen. Misschien is dat papierverspilling als niemand de sticker kleeft, maar als er op die manier op meer brievenbussen effectief een sticker komt, kunnen we extra tonnen papier netto uitsparen. Ik denk dat het ons daar om te doen moet zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Martens, u moet met één ding rekening houden, maar ik denk dat u dat, gelet op uw achtergrond, wel zult doen. Als men massaal zou overschakelen op de stickers, mag men niet vergeten dat er in Vlaanderen een groep mensen is die het reclamedrukwerk sterk vergelijkt. Zij kijken echt waar de producten het goedkoopst zijn. We moeten ook vermijden dat de mensen die dat systematisch doen, eerst naar de gemeente zouden moeten bellen om een sticker aan te vragen waarop staat dat ze reclamedrukwerk willen ontvangen. Het kan dus langs twee kanten bekeken worden.

U zegt dat een mens een gewoontedier is. Er zijn heel wat mensen die ervan houden om dat drukwerk te gebruiken. Het is een alles-of-nietsverhaal: ofwel krijgt men alles, ofwel krijgt men niets, maar men kan niet zelf sorteren wat men wil of niet.

Het is van belang dat we proberen om zo actief mogelijk de mensen die er bewust voor zijn, op de hoogte te brengen van de mogelijkheden die bestaan, om te vermijden dat ze papier dat ze niet nodig hebben, in de bus of op de stoep gedeponeerd krijgen. Ik vind uw andere suggestie wel waardevol en neem ze zeker mee.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de aanwending van de Vlaamse subsidie door de vzw Koninklijk Instituut voor het Duurzame Beheer van de Natuurlijke Rijkdommen en de Bevordering van Schone Technologie (KINT)

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de minister, mijn vraag sluit aan bij de actuele vragen die de heer Peumans en ikzelf u op 17 december hebben gesteld naar aanleiding van de uitspraak van de arbeidsrechtbank in de zaak van directeur Wirtgen. Die uitspraak verplichtte vzw KINT ertoe om een flinke schadevergoeding uit te betalen, met het gevolg dat de instelling wellicht op droog zaad zou komen te zitten.

Daags na de actuele vraag zou er een buitengewone algemene vergadering van vzw KINT plaatsvinden, om zich over de toestand te beraden. Er was zelfs sprake van het mogelijk opdoeken van de instelling, wat voor iedereen wellicht – de ene zal het toegeven en de andere niet –, behalve voor de vijf personeelsleden, uiteindelijk de beste oplossing geweest zou zijn.

Over die algemene vergadering is weinig vernomen, tenzij dat werd beslist om de instelling alsnog in stand te houden. Blijkbaar gebeurt dat met hernieuwde moed. Afgevaardigd bestuurder Rik Van Aerschot zegt de toekomst zelfs met vertrouwen tegemoet te zien en rekent daarvoor natuurlijk op de jaarlijkse subsidies van de drie gewesten.

Net om die subsidies is het mij vandaag te doen, mevrouw de minister. In verband met die nominatiusubsidie van 60.000 euro, verzekerde u ons in uw antwoord vorige maand dat er wel degelijk wordt gecontroleerd hoe dat geld wordt aangewend. U verwees naar artikel 3 van het ministerieel besluit, waarbij u stelde dat “nadien uiteraard kan worden bekeken waarvoor de middelen zijn gebruikt of zullen worden gebruikt”.

De heer Peumans heeft toen duidelijk gemaakt dat hij veronderstelde dat, als er geen prestaties geleverd zijn, de centen zullen worden teruggevorderd. Zo had ik het ook begrepen en ik heb u dat eigenlijk niet horen tegenspreken.

Ik veronderstel dat de subsidie voor 2008 wel degelijk werd uitbetaald. Mevrouw de minister, werd nagegaan of de middelen correct zijn gebruikt, zoals u had aangekondigd?

Vandaar mijn vraag naar een opsomming van de projecten, studies of initiatieven waarvoor de subsidie van het Vlaamse Gewest werd of wordt aangewend.

Ik denk niet dat het echt een moeilijke vraag is, want voor zover ik erover kan oordelen, maar ik kan alleen terugvallen op de informatie op de webstek van vzw KINT, heeft de werking vorig jaar volledig lam gelegen en is er niets gebeurd. Er is geen return geweest die de inbreng van financiële middelen in 2008 kan verantwoorden. In principe zouden derhalve geen subsidies kunnen of mogen worden uitbetaald, of zouden ze op zijn minst moeten worden teruggevorderd. Ik denk dat het niet de bedoeling kan zijn dat de Vlaamse bijdrage dient om de schadevergoeding van de gewezen directeur te betalen.

Mevrouw de minister, graag een overzicht van de werkzaamheden van 2008 van de vzw KINT en informatie over de vraag of vorig jaar een subsidie werd uitbetaald aan de vzw.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, het KINT is een dossier dat we al lang meeslepen. Er hangt altijd een speciale sfeer als erover wordt gepraat. Ik denk dat het heel belangrijk is dat iedereen zeker weet dat de middelen die eraan worden besteed, ook goed worden besteed. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Alles moet op een zeer open manier gebeuren en juist in de meerwaarde die er eventueel is, moet worden geïnvesteerd.

Op dat laatste punt wil ik toch even ingaan. Mijn ervaring met het KINT is dat het op het vlak van leefmilieu een van de weinige plaatsen is waar de verschillende gewesten elkaar ontmoeten en elkaar kunnen aansporen. Ik denk bijvoorbeeld aan het afvalbeleid, waar op bepaalde momenten in het verleden bleek dat Vlaanderen vooropliep en de andere gewesten veel moeite moesten doen om bij te benen. Het KINT was een ontmoetingsplek waar men eventueel het Waalse en Brusselse Gewest kon ontmoeten om een aantal zaken vooruit te laten gaan.

Klaarheid is zeker nodig. Men moet ervoor zorgen dat de subsidies op een goede manier worden besteed, maar laat er ons op een objectieve manier over praten. Laten we het KINT niet met het badwater weggooien, zoals de heer Martens me influistert.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Dua, ik denk dat u gelijk hebt.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik begrijp uw vraag heel goed, want u hebt me enkele weken geleden een actuele vraag gesteld. Maar ik moet ook nu naar een aantal elementen uit de gedachtewisseling van toen verwijzen.

Ik zal hier de geschiedenis niet herhalen. We komen van een heel grote dotatie, die we dan hebben afgeslankt, in overleg met de twee andere gewesten. Het KINT heeft een meerwaarde, en mevrouw Dua heeft een argument aangehaald. Dat is een keuze die is gemaakt.

Maar de nominatimsubsidie moet eigenlijk niet zo groot zijn. Het is veel beter dat daarnaast een mogelijkheid wordt geschapen om projectmatig te werken. Vandaar dat de vaste bijdrage gereduceerd is tot ongeveer 60.000 euro.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, het is een nominatieve subsidie. Dat betekent dat ze nominatim ingeschreven staat in het begrotingsdecreet. In het begrotingsdecreet staat een hele reeks van dergelijke nominatieve subsidies, dus dat is niet speciaal. Bijvoorbeeld de vzw Milieuboot,

de prijs Rudi Verheyen en het Steunpunt Milieu en Gezondheid krijgen ook een nominatimsubsidie. Het gaat hier om een beslissing die expliciet vervat is in een artikel van het begrotingsdecreet, dat gestemd is in het Vlaams Parlement. Dat is niet ongewoon, het is een techniek als een andere.

Eind 2007 werd de subsidie goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Maar we hebben natuurlijk ook een nieuwe contractuele relatie moeten maken. Het oude contract had een meer uitgebreide subsidie en we moesten natuurlijk een nieuw contract sluiten tussen alle partijen als we die subsidie willen insnoeren. Dat is eind vorig jaar gebeurd. Dat is ook de reden waarom pas eind vorig jaar kon worden overgegaan tot uitbetaling conform de overeenkomst, want men moet natuurlijk eerst een overeenkomst hebben tussen alle partijen.

Dat bedrag is gericht op de ondersteuning van de basiswerking van de vzw. Op zich is er geen rechtstreeks verband tussen enerzijds deze subsidie en anderzijds concrete projecten. Bij andere nominatieve subsidies is dat evenmin het geval. Wel is er, en dat is voor u wellicht niet onbelangrijk, controle mogelijk, zoals bij alle nominatimsubsidies, op de aanwending van de middelen.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, u zei dat de middelen niet uitbetaald mochten worden, maar dat kan niet. Het is een nominatimsubsidie: men betaalt de middelen uit, maar er is een controlerecht op de wijze waarop en waarvoor de middelen aangewend of gebruikt worden.

Hoe moet die controle plaatsvinden? Voor 2008 moesten een jaarverslag en een jaarrekening worden opge maakt. We zijn 15 januari, dus die documenten zijn op dit ogenblik niet klaar.

We hebben ons als Vlaamse Gewest volledig terug getrokken uit die vzw, dus de enige manier om controle te krijgen op de aanwending van de middelen die uitbetaald zijn, is het jaarverslag bekijken. Zodra dat jaarverslag overhandigd is, kan de controle effectief gebeuren.

U kunt zich afvragen of we dat niet op een andere manier en via andere kanalen kunnen weten. Het zijn de twee geëigende kanalen om controle uit te oefenen, zeker nu we uit de raad van bestuur zijn vertrokken als Vlaamse overheid en de vzw volledig als een afzonderlijke entiteit functioneert. U zult nog even geduld moeten oefenen tot het jaarverslag en de jaarrekening er zijn. Op dat moment zal de controle ook effectief uitgeoefend kunnen worden.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de minister, ik hoop dan ook dat het jaarverslag niet te lang op zich zal laten wachten. Er zijn nog een aantal instellingen

gen die gecreëerd zijn om leden van het koningshuis een zweem van nuttigheid te verschaffen, waar we ook jarenlang hebben moeten wachten op een eerste jaarverslag.

Ik hoop dat u erop zult toezien dat er binnen een normale tijd, laat ons zeggen in de eerste helft van het jaar, een jaarverslag komt. Ik ben erg benieuwd hoe u op dat ogenblik zult reageren, als zou blijken dat die 60.000 euro werd gebruikt om de instelling in stand te houden. Ik heb natuurlijk geen correct zicht op wat ermee is gebeurd en kan me alleen maar baseren op wat zichtbaar is – dat is de webstek – maar daar houdt alles op in september 2007. Dat laat veronderstellen dat er sindsdien niets meer is gebeurd.

Ik ben benieuwd hoe u zult reageren als effectief blijkt dat die 60.000 euro die u eind vorig jaar aan de instelling hebt overgemaakt, louter en alleen is gebruikt om de instelling in stand te houden, maar meer ook niet.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik heb u net uitgelegd dat het een nominatimsubsidie is die bedoeld is voor de basiswerking. Men mag die middelen niet misbruiken voor andere doeleinden, maar ze zijn bedoeld voor de basiswerking van de instelling. Er moet een jaarverslag worden opgemaakt en daaruit zal blijken of de middelen zijn aangewend ten bate van de werking waarvoor de instelling is opgericht. Dat zullen we moeten bekijken op dat ogenblik, maar zomaar zeggen dat het gebruik van de middelen voor de instelling al fout is, is niet juist. Het is geen projectsubsidie, het is een nominatimsubsidie voor de basiswerking van een organisatie. Ik wil gewoon dat onderscheid even maken.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Als er totaal geen activiteiten zijn en de instelling gewoon vegeert, laat het me zo uitdrukken, zou men toch nog verplicht zijn om jaarlijks die 60.000 euro uit te betalen. Dat kan men aan geen zinnig mens wijsmaken. Juridisch zal het wel kunnen natuurlijk, maar dan moet men toch politieke stappen zetten om daar komaf mee te maken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het toezicht op de overschrijding van de dioxinenorm door crematoria

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het vergunningenbeleid ten aanzien van crematoria

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, u weet dat ik bijzonder begaan ben met de problematiek van de emissies veroorzaakt door afvalverbrandingsinstallaties, maar ook door crematoria in Vlaanderen.

Een aantal afvalverbrandingsinstallaties, maar ook crematoria, in Vlaanderen hebben een kwalijke reputatie. Het is van zeer groot belang voor de gezondheid van de omwonenden om nauw toezicht te houden op de werking van die installaties, en dan vooral hun emissies.

Nadat eerder de Vlaamse afvalverbrandingsinstallaties aan strengere milieunormen inzake dioxine werden onderworpen, werden tegen 1 januari 2003 in titel II van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM II) nieuwe emissiegrenswaarden opgelegd aan de crematoria in Vlaanderen. Dat betekende dat de toen zes aanwezige crematoria in Vlaanderen zwaar moesten investeren om aan de nieuwe milieuregelgeving te voldoen. Uit meetgegevens bleek immers dat vooral de crematoria in Wilrijk en Brugge hoge emissiecijfers hadden, wat onmiskenbaar een zware milieuverontreiniging met zich meebrengt voor de omgeving. U herinnert zich misschien nog, mevrouw de minister, dat het crematorium in Wilrijk op een gegeven moment heeft toegegeven dat men wel 200-maal de norm inzake dioxine had overschreden. Een nieuwe wetgeving voor de crematoria in Vlaanderen was dan ook absoluut noodzakelijk.

Na de aanpassingen van de crematoria aan de geldende VLAREM II-normen bleef het stil. Het is echter niet duidelijk op welke manier deze verbrandingsinstallaties onderworpen werden of worden aan milieutoezicht.

Uit het antwoord op een schriftelijke vraag betreffende de meeste recente metingen in de omgeving van het crematorium van Wilrijk en de ISVAG-oven, blijkt dat de laatste gegevens dateren van 2003. De Vlaamse Milieumaatschappij had immers besloten om de metingen in Wilrijk stop te zetten.

Op oudejaarsdag werd ik via de pers geïnformeerd dat bij het crematorium van Wilrijk in januari en juni 2008 opnieuw een overschrijding van de dioxinenorm was vastgesteld. U begrijpt, mevrouw de minister, dat ik zeer zwaar til aan deze overschrijding, temeer omdat de verantwoordelijke van het crematorium, een intergemeentelijk samenwerkingsverband, stelde dat het maar om een lichte overtreding ging.

Het is geen eenmalig feit, want de dioxinenorm werd vroeger al enorm veel overschreden, maar ook in 2008 tweemaal. In januari en in juni werd de norm overschreden. Mevrouw de minister, hoe kan het milieutoezicht in Vlaanderen accuraat worden genoemd als pas eind december 2008 bekend raakt dat er in januari en in juni 2008 een dioxinenormoverschrijding was?

Op welke manier worden de crematoria in Vlaanderen onderworpen aan milieutoezicht? Worden er metingen georganiseerd in de omgeving van deze installaties? Ik heb het rapport over de luchtkwaliteit in het Vlaamse Gewest bij. Ik kan daaruit niet afleiden dat concreet rond crematoria nog metingen gebeuren.

Werd er aangaande het crematorium in Wilrijk melding gemaakt van de overschrijding en de mogelijke problemen? Werd er een onderzoek ingesteld door de milieuinspectie aangaande de overschrijding van de dioxinenorm in januari en juni 2008?

Zijn er sinds de aanpassing aan de nieuwe Vlare II-emissiegrenswaarden voor de Vlaamse crematoria nog meldingen geweest van overschrijdingen van de emissiegrenswaarden? Zo ja, in welke crematoria? Wat was de oorzaak? Op welke manier werd er gevolg gegeven aan het probleem?

Is het volgens u niet wenselijk om nieuwe meetposten te installeren, onder meer in Wilrijk, gelet op de kwalijke reputatie van het crematorium in Wilrijk?

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte leden, ik volg de problematiek van de crematoria al een aantal jaren van vrij nabij. Gelukkig is de regelgeving strenger geworden, want het is niet omdat het gaat over een crematorium, dat alles kan en mag. Het gaat over een verbrandingsinstallatie, die zich moet houden aan de reglementering. Ik ben uiteraard zeer geïnteresseerd in het antwoord op de vraag in welke mate de crematoria momenteel aan de normen beantwoorden. In Antwerpen en ook in Brugge was de uitstoot in het verleden verschrikkelijk.

Mijn vraag heeft niet dezelfde teneur. Ze gaat eigenlijk over de toekomst van de crematoria. Er zijn een aantal crematoria in Vlaanderen. Het is de bedoeling dat er in de komende jaren nog een aantal nieuwe crematoria zouden worden gebouwd, namelijk in Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Dat is terecht: er is nood aan. In 55 procent van de sterfgevallen wordt gekozen voor crematie. Volgens de sector zou er inderdaad nood zijn aan bijkomende capaciteit. Onlangs is een nieuw crematorium geopend in Sint-Niklaas. Ook zijn er bouwplannen in Kortrijk, Aalst, Leuven, Oostende enzovoort.

Mevrouw de minister, dit is geen eenvoudige zaak. De komst van een nieuw crematorium zorgt bijna altijd voor veel discussie en ongerustheid bij de omwonenden, niet zozeer omdat ze problemen zouden hebben met een crematorium, maar wel gaat het meestal over de vestigingsplaats. Het valt me op dat men nog steeds blijft kiezen voor locaties in het midden van woongebieden. Ik hoef u allicht niet te herinneren aan de grote controverse over het nieuwe

crematorium in Aalst. Oorspronkelijk werd gekozen voor de Hoezekouter. Die vergunning werd uiteindelijk geweigerd. Daar werd beroep tegen aangetekend, met procedures bij de Raad van State, maar naar mijn aanvoelen is de Hoezekouter nu definitief van de baan. Nu komt men op de proppen met een nieuwe inplantingsplaats voor Aalst, namelijk de Siesegemkouter, maar ook die locatie ligt zeer dicht bij woonkernen. Er is absoluut geen maatschappelijk draagvlak voor. Er is dus heel wat controverse. Dit is helemaal geen geschikte plaats.

Onlangs vernam ik dat ook Geraardsbergen kandidaat is. Nu de heer De Padt in de federale regering zit, zal hij misschien meer kans hebben om zijn crematorium te krijgen, maar het is misschien goed om te weten wat de plannen ter zake zijn.

Zeer veel animositeit bij de omwonenden is er in Kortrijk. Daar hebt u blijkbaar een vergunning goedgekeurd, overigens tot mijn grote verbazing. Daar wordt een crematorium gepland met woningen op minder dan 300 meter. Bovendien mag daar luidens de voorschriften in het bijzonder plan van aanleg de schouw niet hoger zijn dan 10 meter, wat meteen een grotere impact oplevert qua emissies. In de onmiddellijke omgeving bevinden zich de campus Hoog-Kortrijk, een sporthal, kleuter- en basisscholen en een groot aantal woonwijken. Dat is dus een totaal ongeschikte inplantingsplaats. Zoals gezegd, het blijft een verbrandingsoven, met alle gevolgen van dien. Bij elk verbrandingsproces komen er giftige stoffen vrij. Zelfs als de opgelegde normen worden gerespecteerd, is er sprake van emissies van dioxines, kwik, NOx en fijn stof, wat een bedreiging voor de volksgezondheid vormt.

Een crematorium brengt automatisch ook altijd bijkomend verkeer met zich mee. Ik verwijs slechts naar Lochristi. Dat is een teken dat dit goed functioneert, maar in rustige woonwijken geeft dat toch zeer veel bijkomende overlast. Ook kunnen we, ten slotte, niet naast het psychologisch effect kijken. Ik wil verwijzen naar het oude dossier van Aalst. Als de rook van een crematorium echt in appartementsgebouwen terechtkomt, en dat was daar het geval, dan kunnen we ons voorstellen dat de mensen dat niet echt aangenaam vinden.

Er zijn diverse plannen. Mevrouw de minister, het lijkt me belangrijk van u te horen wat nu de beleidslijnen zijn bij het goedkeuren van vergunningen voor crematoria. Waarop baseert men de locatiekeuze? Niemand betwist dat er crematoria nodig zijn, hoewel ik me soms afvraag wat er nu echt nodig is. Naar aanleiding van het smogalarm hebben de crematoria gesteld dat er veel meer sterfgevallen zijn en dat er overal nieuwe crematoria nodig zijn. Ik zou daar toch wat verstandig mee omgaan.

Maar goed, er zullen dus een aantal crematoria bij komen. Voor die crematoria geldt wat mij betreft dezelfde redenering als voor verbrandingsinstallaties: ze horen

niet thuis in woonzones. In diverse landen is de bouw van crematoria gekoppeld aan regels over de afstand tot de bewoning. Dat is zo in Canada, Pennsylvania en Duitsland. Ik vind dat ook Vlaanderen afstandregels moet hanteren bij de keuze van een vestigingsplaats.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de diverse aanvragen? Hoeveel crematoria zullen erbij komen? Als ik het zo hoor, is het net alsof we zullen worden overspoeld met crematoria. Heeft de Vlaamse overheid een behoeftestudie gemaakt als basis voor beleidsbeslissingen over de bouw van nieuwe crematoria? Dat is gebeurd voor afvalverbrandingsinstallaties, dus het zou ook daarvoor moeten gebeuren. Wat zijn de resultaten van die behoeftestudie? Hoeveel nieuwe crematoria, met welke capaciteit, zijn er nodig, en waar moeten die dan komen? Zijn er wetenschappelijke gegevens beschikbaar over de impact van crematoria op de volksgezondheid en de leefbaarheid van de woonomgeving? Vindt u het zelf wenselijk dat crematoria worden gebouwd in het midden van woonwijken?

Kortrijk en Aalst hebben voor de grootste controverse gezorgd. Hoe zit het nu daarmee? Is het nog mogelijk om ter zake andere locaties te zoeken? Zeker in Kortrijk lijkt me het heel erg nodig te zoeken naar alternatieve locaties. U kent die streek. Wat zijn de mogelijkheden ter zake?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, ik dank de leden voor hun vragen. Mevrouw Dua, zoals u waarschijnlijk weet, hebben mijn administratie en mijn kabinet gisterennamiddag kennis genomen van uw vraag.

Mevrouw Vera Dua: Die vraag is toegevoegd aan de agenda. Ik had ze eerst ingediend als een interpellatie.

Minister Hilde Crevits: Dat weet ik. Ik geef alleen aan wanneer ze is binnengekomen. U moet zich daar niet druk over maken. Ik meld alleen maar dat er iets minder tijd is geweest om het antwoord voor te bereiden.

Mevrouw Van den Eynde, u hebt een aantal algemene vragen gesteld. Er is een verschil tussen de vragen van mevrouw Dua en de uwe. U vraagt hoe we omgaan met de bestaande crematoria, terwijl mevrouw Dua vraagt hoe we dat in de toekomst zullen aanpakken. Ik kan u melden dat de afdeling Milieu-inspectie elk jaar zonder voorafgaande melding een aantal ovenlijnen van crematoria meet. U weet ook dat elk crematorium een aantal zelfcontroles moet uitvoeren en de resultaten ervan moet bekendmaken. Ook die worden door de afdeling Milieu-inspectie gecontroleerd.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft in het verleden dioxinedepositiemetingen uitgevoerd in de nabijheid van drie Vlaamse crematoria. In 1999 gebeurden twee

metingen bij de crematoria van Brugge en Wilrijk. Op de beide locaties werd toen een gemiddelde dioxinedepositie opgetekend van 5,3 picogram toxisch equivalent per vierkante meter en per dag. Vanaf 2002 werden die metingen hervat in Brugge en Wilrijk en werd er ook een meetpost geplaatst nabij het crematorium van Lochristi. Op die meetposten in functie van de crematoria van Lochristi en Wilrijk werden er over een periode van twee jaar vier metingen uitgevoerd, over telkens een periode van een maand. Nabij het crematorium van Brugge liepen die metingen tot in 2004 en zijn er zes meetwaarden beschikbaar. De gemiddelde dioxinedeposities liggen tussen 5,2 picogram voor Wilrijk en 7,0 picogram voor Lochristi. Geen enkele meetwaarde lag hoger dan de drempelwaarde die de VMM hanteert voor de beoordeling van de dioxinedeposities, en die 26 picogram bedraagt.

Omdat het overgrote deel van die meetwaarden lager lag dan de allerlaagste beoordelingsdrempel, namelijk 6 picogram, werd beslist om de dioxinemetingen stop te zetten op die locaties nabij de crematoria. Die waarden lagen zo laag dat het weinig zin had om nog metingen te doen op die locaties.

Er werd terecht naar verwezen: het crematorium van Wilrijk heeft vijf ovenlijnen. In juni 2008 voerde de exploitant dioxinemetingen uit in het kader van die zelfcontrole op die vijf ovenlijnen. Op ovenlijn 1 werd er een overschrijding vastgesteld van de dioxinenorm van 0,1 nanogram. De meetwaarde bedroeg toen 0,38 nanogram. Die meting werd gedaan op 26 juni 2008. VLA-REM II bepaalt dat de exploitant binnen de drie maanden een nieuwe monsternamen en analyse moet verrichten. Die hermeting op ovenlijn 1 werd ook daadwerkelijk uitgevoerd, op 19 september 2008. Het meetresultaat in dezelfde omstandigheden bedroeg 0,0071 nanogram, dus een compleet ander meetresultaat.

Na ontvangst van die meetresultaten van de hermeting heeft de exploitant alle meetwaarden aan de afdeling Milieu-inspectie bezorgd. U vroeg of de milieu-inspectie daarvan wist. Dat is zo: alle gegevens zijn correct bezorgd. U verwijst naar januari 2008, maar over eventuele meetresultaten daarvan heeft de afdeling Milieu-inspectie nog totaal geen melding gekregen. De exploitant van het crematorium zelf heeft verklaard dat er in januari 2008 niet is gemeten. Voor dioxines is de wettelijk verplichte frequentie om metingen te verrichten jaarlijks. Als er dan problemen zijn, moet er binnen een termijn van drie maanden opnieuw worden gemeten.

Na het ontvangen van alle gegevens heeft de afdeling Milieu-inspectie contact opgenomen met de exploitant van het crematorium. De exploitant heeft verklaard dat er na intern onderzoek geen aanwijsbare oorzaak was gevonden voor de eenmalige overschrijding die in juni 2008 was gemeten aan de schouw van ovenlijn 1. Omdat echter uit de meting drie maanden later was gebleken dat

er eigenlijk geen probleem meer was en dat het euvel was verholpen, zijn er geen verdere strafmaatregelen of wat dan ook genomen.

U vroeg of er nog dergelijke meldingen zijn geweest. In Vlaanderen zijn er momenteel zeven crematoria erkend en vergund, met name in Antwerpen, dus in Wilrijk, in Lochristi, Turnhout, Hasselt, Sint-Niklaas, Vilvoorde en Brugge. Ik moet daarbij melden dat het crematorium van Sint-Niklaas nog niet in exploitatie is. (*Opmerkingen*)

Is het ondertussen al wel in exploitatie? Dat zal dan niet zo lang geleden zijn gebeurd.

Die crematoria moeten voldoen aan de VLAREM-emissiegrenswaarden voor dioxines en allerlei andere stoffen. De waarden zijn sinds begin 2003 van kracht. Bij al die crematoria zijn aangepaste systemen in gebruik voor het reinigen van rookgassen. Al die bijkomende voorwaarden die werden opgelegd, zijn in het bijzonder gericht op de verwijdering van dioxines. Zoals gezegd, moeten de crematoria ook hun dioxine-uitstoot meten. Ik heb dat daarnet uitgelegd.

Ook voerden de toezichthoudende ambtenaren van de milieu-inspectie bij de diverse crematoria inspecties uit in de periode waarin de rookgasreiniging nog niet was geplaatst en de dioxine-uitstoot dus vele malen hoger lag dan de huidige emissiegrenswaarden. Nu moet die rookgasinstallatie daadwerkelijk geplaatst zijn. Mevrouw Van den Eynde, dankzij de preventieve aanpak van de milieu-inspectie werden de rookgasreinigingsinstallaties tijdig in gebruik genomen en worden die emissiegrenswaarden sinds begin 2003 vrij goed nageleefd. Sindsdien volgt de milieu-inspectie zeer nauwgezet de resultaten van de zelfcontrolemetingen. In de periode 2003-2007 werd bij geen enkele ovenlijn van de crematoria een overschrijding van de emissiegrenswaarden vastgesteld, rekening houdend met de aannemelijke meetfout die kan gebeuren. Het systeem van zelfcontrolemeting werkt goed. De rookgasreinigingsinstallaties zijn geplaatst. Eventueel kunnen we opmerken over het incident van juni 2008 van Wilrijk dat de gegevens misschien iets sneller bij de milieu-inspectie hadden moeten belanden. Ze zijn er immers slechts gekomen nadat de zelfcontrole was gebeurd.

U vraagt of we niet opnieuw meetposten moeten installeren, onder meer in Wilrijk. Daarnet heb ik meegedeeld wat de resultaten waren in een veel vroegere periode. Die dioxinedepositie metingen lagen zoveel lager dan de laagste drempel die werd gehanteerd. Ondertussen is, zoals mevrouw Dua onder meer heeft gesteld, de regelgeving strenger gemaakt en zijn er rookgasreinigingsinstallaties in gebruik genomen. Er is ook een systeem ontstaan van zelfmetingen en zelfcontrole, met een verplichte opvolging daarvan. Het systeem wordt ook nauwlettend gevolgd door de afdeling Milieu-inspectie. Bekijken we al die zaken samen, dan denk ik dat het beleid ter zake goed

werkt en dat er ook meer dan voldoende waarborgen zijn dat de emissies nauwgezet worden gecontroleerd. Ik zou dan ook durven te suggereren dat het niet noodzakelijk is het meetprogramma, zoals dat vandaag in Vlaanderen bestaat, zeer grondig te heroriënteren.

Mevrouw Dua, uw vraag is uiteraard bijzonder interessant, maar hier is natuurlijk sprake van twee sporen. Bij mij komen een aantal dossiers terecht, maar dat zijn steeds dossiers met betrekking tot de milieuvergunning. Als het gaat over aspecten van de ruimtelijke ordening, met de vraag of een locatie wel geschikt is, of er geen ruimtelijke bezwaren zijn, dan moeten die elementen op de eerste plaats worden bekeken in het kader van de bouwvergunningen die al dan niet worden verleend voor crematoria.

Vandaag is mij, zeker wat mijn bevoegdheden betreft, geen behoeftestudie bekend. Wel weet ik dat de sector stelt dat het noodzakelijk is één crematorium per 400.000 inwoners te hebben.

Ik ga ervan uit dat u weet dat, als milieuvergunningen worden verleend, er tal van adviezen worden gevraagd en grondig bekeken. Zoals ik daarnet zei: als we de meetgegevens van de VMM en de milieu-inspectie bekijken en we zien hoe die dossiers evolueren, dan kan ik vandaag niet stellen dat vandaag in de buurt van crematoria de emissiewaarden risico's met zich meebrengen. Noch de VMM, noch de milieu-inspectie geven me indicaties in die zin. De impact van de exploitatie van een individueel crematorium op het leefmilieu wordt uiteraard onderzocht, als er, in mijn geval in beroep, moet worden geoordeeld over een dergelijke milieuvergunningaanvraag. Ik verwijs naar hoofdstuk 5.58 van VLAREM, dat bijzonder strenge sectorale emissiegrenswaarden oplegt, onder meer voor kwik en dioxines. Die maken het, zoals daarnet gezegd, net noodzakelijk dat er goede zuiveringstechnieken worden gebruikt.

Specifiek met betrekking tot mijn bevoegdheid voor Leefmilieu zie ik dat er adviezen komen van alle bevoegde diensten, waaronder de afdeling Milieuvergunningen en de afdeling voor Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid, en ook van de afdeling Toezicht Volksgezondheid. Al die adviezen worden bijzonder grondig getoetst aan de bestaande normen van de milieuhinderreglementering en ook aan de normen met betrekking tot de omgeving. Uiteraard gaat het hier telkens over het verlenen van de milieuvergunning, waarbij de hinder voor de omgeving wordt bekeken en ook de risico's worden afgewogen, maar niet over de bouwvergunning. Mevrouw Dua, op basis van de meetgegevens lijkt het me onverstandig om zomaar algemene regels te gaan bepalen die locaties uitsluiten. Wel lijkt het me bijzonder belangrijk dat bij elke bouw aanvraag en de beoordeling daarvan de ruimtelijke draagkracht zeer nauwlettend wordt bekeken door de vergunningverlenende instanties.

Het gaat echter over twee sporen die daar moeten worden gevolgd.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mevrouw de minister, ik wil even ingaan op de vraag van mevrouw Dua over de nood aan nieuwe crematoria. Het lijkt me inderdaad heel belangrijk dat er een behoeftestudie wordt gemaakt. In het verleden is er al eens een discussie gevoerd over het aantal crematies en de nood aan een uitbreiding met nieuwe locaties. Ik denk echter dat zich veeleer het probleem stelt dat men op dezelfde dag de crematie en de afscheidsplechtigheid wil houden. Ik denk dat daar nog een marge zit zodat men niet te veel nieuwe crematoria moet bouwen.

Wat betreft het concreet dossier van Wilrijk, komen uw gegevens niet overeen met de mijne. De gegevens waarover ik beschik, zijn uitgebracht door een lid van de raad van bestuur van de intercommunale zelf. Ik zal dat zeker navragen. Er zijn verschillende gemeenten uit onze regio die deel uitmaken van deze intercommunale. Mevrouw de minister, ik stel me de vraag hoe lang de verhoging van de dioxine-uitstoot geduurd heeft. Op het ogenblik dat men de vaststelling van een verhoging doet, hoe lang is die verhoging dan al bezig? Dat is niet erg duidelijk. Of worden er dagelijks metingen gedaan? Ik denk dat de zelfcontrole op geregelde tijdstippen gebeurt en niet dagelijks. Daarom ben ik er bezorgd over hoe lang die verhoging al bestond.

Het is me niet duidelijk of de oorzaak bekend is. Wordt daar nog verder onderzoek naar gevoerd of is dat niet mogelijk? Dat is belangrijk in het kader van de opvolging van de verdere problematiek. Blijkbaar opteert u voor de verdere opvolging door de milieu-inspectie. Zullen er dan extra maatregelen worden genomen en extra controles worden uitgevoerd door de milieu-inspectie? U opteert blijkbaar niet voor een bijkomend meetpunt in Wilrijk. Nochtans is Wilrijk een zwaar gecontesteerd gebied en is het niet onbelangrijk dat daar op geregelde tijdstippen metingen gebeuren.

Tot slot wil ik benadrukken dat onze fractie het absoluut onaanvaardbaar vindt dat er een overschrijding is van de dioxinenorm. In het verleden is al te vaak bewezen dat dit de gezondheid van onze burgers aantast. Wij zijn geen tegenstanders van crematie, we hebben respect voor de beslissing van mensen daarvoor. Dat is een beslissing die door elk individu moet kunnen worden genomen. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat wij onze dierbare overledenen cremieren ten koste van de gezondheid van de omwonenden.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de minister, ik ben ontgoocheld in uw antwoord. Ik heb vooral onthouden dat er geen behoeftestudie is. Men weet niet goed hoeveel en

waar nieuwe crematoria nodig zijn. Men dient maar aanvragen in. Er wordt dan beoordeeld of het aan VLAREM beantwoordt en als dat zo is, is het oké. Dat is een zeer passieve vorm van beleid, terwijl er een proactieve vorm zou moeten worden gevoerd, namelijk dat men nagaat hoeveel crematoria men nodig heeft, met welke capaciteit en waar die kunnen worden ingeplant. Ik ben zeer ontgoocheld te meer het duidelijk is dat daar waar er controversiële dossiers zijn, er absoluut geen draagvlak voor is en de beleids mensen toch moeten luisteren naar wat de mensen ervan vinden en het beleid er eventueel aan moeten aanpassen.

Ik heb begrepen dat u de locatiekeuze doorschuift naar minister Van Mechelen en hij de plaatsen moet aanduiden waar eventueel crematoria zouden moeten komen. Ik neem me voor om dezelfde vraag te stellen aan minister Van Mechelen, omdat u op mijn vragen niet antwoordt.

Ik vind het ook spijtig dat u omtrent de concrete dossiers zoals Aalst en Kortrijk geen enkele opening laat om eventueel te kiezen voor andere locaties, tenzij u in uw repliek nog wat meer toelichting zult geven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Eynde, als u zegt dat de cijfers niet kloppen, is dat heel ernstig. Ik stel voor dat u me de cijfers bezorgt die u hebt. Ik zal de milieu-inspectie daarvan in kennis stellen. We moeten dat uitklaren. Ik heb u de gegevens meegedeeld die de milieu-inspectie me zelf heeft verstrekt naar aanleiding van uw vraag.

De exploitant heeft gemeld dat de oorzaak onbekend is maar er waren ook geen overschrijdingen meer bij de hermeting. Daarom werd het als opgelost beschouwd.

Mevrouw Van den Eynde, ik heb u uitgelegd waarom dat bijkomend meetpunt in Wilrijk mijns inziens niet nodig is, namelijk omdat er een heel beleid omtrent controle en toezicht wordt gevoerd waarbij de metingen telkens bijzonder vaak onder de laagste norm liggen. Dat neemt niet weg dat ik uw bezorgdheid deel dat de emissies zeer nauwkeurig moeten worden opgevolgd. Daarom neem ik het ook zeer ernstig dat u zegt dat u andere cijfers hebt.

Mevrouw Dua, u mag me niet verkeerd verstaan. U weet waarschijnlijk ook dat ik nooit in eerste aanleg welke vergunning dan ook verleen. Het zijn de deputaties die zowel de bouw- als de milieuvergunning verlenen. U suggereert om te inventariseren wat precies de noden zijn. Dat hebben we bijvoorbeeld met de windmolens al gedaan. Ik heb samen met minister Van Mechelen een kader uitgewerkt dat zegt op welke manier men er het beste mee omgaat. Het is een goede suggestie om eens te proberen een richtsnoer op te stellen waaraan men zich ruimtelijk het best zou houden, maar het blijft de

bevoegdheid van de deputaties om in eerste aanleg een oordeel te vellen, zowel ten aanzien van ruimtelijke ordening als leefmilieu.

We zijn ook hier met twee bevoegd, het blijft telkens een bevoegdheid in hoger beroep, niet in eerste aanleg. We moeten die gang van zaken uiteraard respecteren. Daarom ben ik niet onmiddellijk geneigd om normatief in te grijpen. We hebben dat trouwens ook niet met de verbrandingsovens gedaan. Er is niet normatief gesteld waar er nog ovens kunnen komen. Wel is er een kader uitgewerkt over wat de behoefte is die er bestaat. Daarnaast hebben we een aantal parameters opgesteld met betrekking tot hoe er prioriteiten kunnen worden gegeven. Dat is iets totaal anders dan nu onmiddellijk normatief in te grijpen. Dat staat ook los van de manier waarop een vergunning tot stand komt, maar het gegeven geïntegreerd bekijken en denken aan een gezamenlijk initiatief, lijkt me nuttig. Ik denk dat het nuttig is om dat samen met minister Van Mechelen op te nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Joke Schauvliege tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over het beheersen van fijn stof door het beperken van houtkachels

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wat betreft het fijn stof heb ik al herhaaldelijk van gedachten kunnen wisselen met u over het actieplan fijn stof dat op Vlaams niveau is opge maakt. De laatste dagen met het smogalarm, is er heel wat gezegd en bestudeerd over de effecten van het fijn stof en hoe we die hoge pieken te lijf kunnen gaan.

Ik wil het vandaag hebben over een bron, namelijk de huishoudelijke uitstoot van fijn stof. Die maakt weliswaar maar een bepaald percentage uit van het globale plaatje, waarbij we ervan moeten uitgaan dat het grootste deel in het buitenland wordt geproduceerd en dat lokaal de stofbronnen veeleer beperkt zijn, hoewel bij pieken er een en ander kan worden aangepakt.

Ik focus mijn vraag op de huishoudelijke uitstoot omdat ik vind dat er op het vlak van industrie in Vlaanderen al heel wat is gebeurd en dat er ook stappen zijn gezet op het vlak van mobiliteit. Misschien moeten we ons iets meer focussen op de huishoudelijke uitstoot van fijn stof.

U hebt nog niet zo lang geleden samen met de stad Antwerpen en het havenbedrijf een actieplan fijn stof voorgesteld. Daar maakt ook de aanpak van huishoudelijke

uitstoot deel van uit. Een maatregel eruit die vooral de pers heeft gehaald, niettegenstaande het plan veel ruimer was, was het aanpakken van de huishoudelijke houtkachels die fijn stof veroorzaken. Het blijkt dat die houtverbranding verantwoordelijk is voor 76,5 percent van de huishoudelijke uitstoot van fijn stof.

Mevrouw de minister, bent u van oordeel dat het verwarmen met houtkachels of open haarden ontmoedigd moet worden? Op welke manier zou dat eventueel kunnen? Welke maatregelen plant u algemeen om de huishoudelijke uitstoot van fijn stof onder controle te houden en te verminderen? Wat is het exacte aandeel van de huishoudens in de globale uitstoot van fijn stof?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Schauvliege, het is inderdaad zo dat bij het gebruik van houtkachels en open haarden heel wat fijne stofdeeltjes door de schouw vliegen. In een concentratie van woningen waar vaak met houtverbranding wordt gewerkt, zoals in de stad Antwerpen, draagt dat in niet onaanzienlijke mate bij tot de fijnstofuitstoot. U haalt terecht aan dat het gebruik van hout als brandstof in opmars is. Het is absoluut noodzakelijk om extra beleid te ontwikkelen in verband met de verwarming met deze toestellen. Het is zelfs wenselijk in het kader van de inspanningen die moeten worden geleverd om de normen inzake de Europese richtlijn Luchtkwaliteit te halen.

Ik heb zeer recent een schriftelijk leefomgevingsonderzoek (SLO) door mijn administratie laten uitvoeren. Daaruit blijkt dat het aandeel van de Vlaamse bevolking dat zegt te worden gehinderd door geurbronnen van huishoudelijke activiteiten, is gestegen van 11 tot 13 percent. Huishoudelijke verwarming speelt daar ongetwijfeld een rol in.

Als we kijken naar de specifieke emissies van het gebruik van de verschillende types van huishoudelijke brandstoffen, stellen we een aantal zaken vast. Het meest vervuילend zijn steenkoolkachels, houtkachels en open haarden. Bij houtkachels en open haarden is er een grote range tussen de minimaal en maximaal mogelijke emissiefactor voor totaal fijn stof. Dat hangt bijvoorbeeld af van de luchtcirculatie van een houtkachel. Er zijn allerlei technische parameters. Er zit een enorme variëteit in de emissies. Houtkachels en open haarden stoten 30 tot 100 keer meer fijn stof uit dan een stookolieketel om dezelfde warmte te creëren. Dat is veel meer dan je zou kunnen denken. Een aardgasketel stoot in principe geen fijn stof uit.

In tegenstelling tot de uitstoot door de industrie, wordt het fijn stof van houtkachels uitgestoten via schouwen op lage hoogte en zonder zuivering van de rookgassen. In de industrie zijn de schouwen veel hoger en worden

de rookgassen gezuiverd. Dat impliceert dat de blootstelling van de bevolking groter is. Dit effect wordt nog versterkt wanneer gestookt wordt in dichtbevolkte gebieden en/of op windstille dagen met een temperatuurinversie. Ook weten we dat bij houtverbranding in kachels en open haarden meer dioxines kunnen vrijkomen dan bij stookolie- en aardgasketels. De emissiefactoren kunnen een factor 100 tot zelfs 1000 hoger liggen. Dat zijn een pak redenen om daar iets aan te doen.

Er zijn al een pak maatregelen genomen. Er wordt een sensibilisering gevoerd naar het correcte gebruik van kachels via het verspreiden van een folder. Via de samenwerkingsovereenkomst Leefmilieu met de gemeenten, wordt die folder effectief verspreid. Ook heeft de Vlaamse overheid in het kader van de samenwerkingsovereenkomst een ontwerp van politiereglement opgesteld ter handhaving van de stookomstandigheden en rookhinder bij onder meer windstil weer en mist. De steden en gemeenten worden gestimuleerd dit ontwerp op te nemen. Het ontwerp bevat onder andere dat houtkachels en open haarden geen geurhinder of hinder van roet en rook mogen veroorzaken enerzijds, en een verbod op het verbranden in houtkachels bij windstilte en mist, met uitzondering van ruimten waar bij houtverbranding de enige vorm van verwarming is, anderzijds. Vlaanderen geeft ook premies in het kader van energiebesparende investeringen die emissies van lucht-polluenten helpen verminderen.

Mevrouw Schauvliege, in de toekomst zal het belangrijk zijn te zorgen dat hout en biomassa bij voorkeur verbrand worden in toestellen die leiden tot zeer lage emissies. Zo zijn er pelletkachels op de markt die totaal geen aanleiding geven tot hogere specifieke emissies dan stookolieketels. Onze sensibilisering en ons subsidiëringsbeleid zal zich in de toekomst in elk geval zo moeten oriënteren dat enkel wordt gestimuleerd wat goed is. Ook het normerend kader is van belang. In het kader van de Lente van het Leefmilieu, die ondertussen een paar maanden achter ons ligt, is aangedrongen op extra maatregelen op het vlak van de huishoudelijke verwarming. Een eerste belangrijke stap daarbij was om versneld werk te maken van de goedkeuring van nieuwe koninklijke besluiten inzake productnormering voor huishoudelijke stookinstallaties op vaste brandstoffen en voor pelletketels en -kachels. De technologie van deze toestellen is voortdurend in ontwikkeling. Bovendien neemt deze problematiek in belang toe gelet op de stijgende energieprijzen. Juist daardoor schakelen sommigen over op hout als brandstof.

De absolute uitstoot van fijn stof door de huishoudens is in de periode 1995-2007 volgens de gegevens die beschikbaar zijn bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), nagenoeg status quo gebleven. Door een daling van de emissies van de andere sectoren is de relatieve bijdrage tussen 1995 en 2007 gestegen van 6 procent naar 9 procent. Dat is logisch. We moeten die cijfers echter met de nodige omzichtigheid benaderen omdat er een

aantal onzekerheden zijn. Voor de berekening van de hoeveelheden die verbrand zijn, heeft men zich gebaseerd op een eenmalige enquête uit 2001, die ondertussen niet meer herhaald is. We weten niet precies hoeveel er op dit ogenblik uitgestoten wordt. Daarnaast wordt gewerkt met emissiefactoren. Een emissiefactor geeft aan hoeveel gram fijn stof geëmitteerd wordt per eenheid geproduceerde warmte. Die emissiefactor verschilt van toestel tot toestel en de informatie die we momenteel hebben over de hoeveelheden van de verschillende types van toestellen die in Vlaanderen worden gebruikt, is vrij rudimentair. Het is heel belangrijk dat we dat in de nabije toekomst verder in kaart kunnen brengen, zeker als we de emissies die afkomstig zijn van hout in de Vlaamse huishoudens nauwkeurig willen berekenen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is mijn aanvoelen – dat blijkt ook uit een aantal steekproeven die gebeurd zijn alsook onderzoek dat is gedaan naar de aankoop van hout – dat het aantal houtkachels enorm is toegenomen, zeker nu de energieprijzen de hoogte in zijn gegaan. Ik denk dat er zeker een extra actieplan nodig is. Ik heb begrepen dat daar werk van zal worden gemaakt.

Ik heb nog een vraag waarop u me misschien niet onmiddellijk kunt antwoorden. U sprak over een samenwerkingsovereenkomst, waarin heel concreet sensibiliseringsmaatregelen staan. Hebt u cijfers over hoeveel gemeenten die samenwerkingsovereenkomst hebben afgesloten?

Minister Hilde Crevits: Het zijn er twintig meer dan de vorige keer, maar het precieze aantal ken ik niet van buiten. Ik zal het opzoeken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de milieueffecten van het gebruik van vuurwerk

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, met oudjaar wordt vaak vuurwerk afgeschoten. Met deze feestelijke traditie wordt het nieuwe jaar verwelkomd.

Er zijn de officiële vuurwerken die onder meer door gemeentebesturen worden georganiseerd, maar er worden in ons land, maar ook in de buurlanden – Nederland

is nog wat gekker op dat vlak – heel wat vuurwerkpijlen zonder vergunning afgeschoten, zeker niet door professionelen maar door amateurs. Dat is niet zonder gevaar. Ook dit jaar zijn weer een aantal branden uitgebroken. De brand in Wuustwezel heeft het meest de kranten gehaald, maar dit is niet de enige brand geweest. Mensen hebben verwondingen opgelopen. Daarnaast is ook gewezen op de effecten op dieren. Paarden moeten op stal worden gehouden. Honden en andere dieren kunnen gevaarlijk reageren.

Niet enkel mensen en dieren ondervinden de negatieve gevolgen van het vuurwerk. Het milieu doet dit ook. Naar aanleiding van de vervuiling in mijn eigen gemeente heb ik me wat in deze zaak verdiept. Ik kan uit de zaken waarop ik ben gestoten, enkel afleiden dat het erger lijkt dan ik tot nu toe besepte.

Het afsteken van vuurwerk veroorzaakt sowieso afval. Veel afval zien we gemakkelijk liggen. Ik denk hierbij onder meer aan papier, hout, kunststof en klei. Dit komt in de tuinen en op de daken van mensen terecht. Een gedeelte blijft in het straatbeeld liggen. Soms komt dit bij het huishoudelijk afval terecht. In andere gevallen blijft het liggen en wordt het door niemand opgeruimd.

Uit een chemische analyse blijken distikstofoxide, zwaveldioxide, methaan, koolstofdioxide, zwavel, waterstofmonoxide en koolstofmonoxide in de lucht terecht te komen. Volgens Nederlandse cijfers zou 128,5 ton of 0,4 percent van de uitstoot van fijn stof als een gevolg van vuurwerk kunnen worden verklaard. Dat is niet weinig.

Recent is bekendgemaakt dat de hoeveelheid fijn stof in de lucht in Vlaanderen globaal is gedaald. Rond de jaarwisseling heeft zich een inversie voorgedaan. Deze stijging zou het tijdelijke gevolg van dit vuurwerk kunnen zijn. Tijdens periodes van windstilheid of mist worden de grenswaarden snel overschreden. We hebben trouwens gemerkt dat het smogalarm de voorbije weken een paar keer is afgekondigd.

Siervuurwerk is een apart soort vuurwerk. Dit vuurwerk gaat hoog de lucht in en bevat stoffen die voor rook-, geluids- en lichteffecten moeten zorgen. Het gaat hier om aluminiumpoeder, titaniumpoeder, bariumnitraatpoeder, boorpoeder, lithium, strontiumnitraatpoeder, koperoxide, strontiumchloride, kopernitraatpoeder en antimoon of ijzer-vijlsel. Hoewel ik nu de indruk heb hier veel van af te weten, was chemie tijdens mijn humaniora eigenlijk mijn slechtste vak. Siervuurwerk vormt in elk geval een ernstige belasting van het milieu en van het oppervlaktewater.

Mevrouw de minister, ik zou u in dit verband een zestal vragen willen stellen. Beschikt u over gegevens over de afvalproductie ten gevolge van het afsteken van vuurwerk? Zo ja, welke conclusies zou u uit deze gegevens kunnen trekken? In welke mate acht u het gebruik van vuurwerk in Vlaanderen effectief medeverantwoordelijk

voor het fijn stof in de lucht? Acht u het opportuun tijdens periode van smogalarm, zoals we die net achter ons hebben, maatregelen te treffen om de toename van fijn stof ingevolge vuurwerk te beteugelen? Ik bevond me op oudejaarsavond op de autosnelweg. Ik mocht daar maar 90 kilometer per uur rijden. Een paar uur later is natuurlijk heel wat vuurwerk afgestoken. Beschikt u over gegevens die een beeld van de impact van het gebruik van vuurwerk op de fauna in Vlaanderen schetsen? Bent u van mening dat de Vlamingen voldoende op de hoogte zijn van de impact van vuurwerk op het milieu of lijkt bijkomende sensibilisering u aangewezen? Niet al het vuurwerk ontploft. Elk jaar wordt heel wat onontploft vuurwerk als klein gevaarlijk afval (kg) ingeleverd. Weet u hoeveel vuurwerk op deze manier in de Vlaamse containerparken wordt afgeleverd?

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, ik stel tot mijn verbijstering vast dat CD&V het vuurwerk wil verbieden. *(Rumoer)*

Dat is de teneur van de vraagstelling. Dat is pas regel-neverij. *(Rumoer)*

De heer Ward Kennes: Dat is absoluut niet de bedoeling.

Mevrouw Vera Dua: Mij schrikt het in elk geval wat af.

De heer Ward Kennes: Het is absoluut niet de bedoeling dit te verbieden. Het gaat om een feestelijk gebeuren en om een traditie. Ik zie nergens een vraag dit te verbieden. Ik vraag enkel om maatregelen in specifieke omstandigheden, ter bestrijding van het fijn stof. *(Opmerkingen)*

Mevrouw Vera Dua: Ik vraag me af welke andere maatregelen de overheid kan nemen indien er te veel fijn stof is. *(Rumoer)*

De heer Ward Kennes: Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister. Misschien is er helemaal geen probleem.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, ik stel met verbazing vast dat de heer Kennes oudejaarsavond op de autosnelweg heeft doorgebracht. Ik wil me natuurlijk niet in zijn privéleven mengen. *(Opmerkingen)*

De heer Ward Kennes: We zijn in de vooravond in Brussel geweest. We waren nog tijdig terug om het einde van het jaar in de gezellige familiekring te vieren.

Minister Hilde Crevits: De heer Kennes was blijkbaar terug thuis voor het vuurwerk begon. Nu ben ik weer gerust.

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) krijgt geen specifieke meldingen van resten van het afsteken van vuurwerk. De OVAM hanteert een categorisering van afval. Afgestoken vuurwerk wordt niet meer als explosief afval gemeld. Het is immers al geëxplodeerd. Het valt onder de materiaalstroom 'hout, papier en karton' of het wordt als gewoon restafval beschouwd. Dat wordt niet apart bijgehouden. De restanten van vuurwerk kunnen dan ook niet apart worden getraceerd. Ook met betrekking tot het huishoudelijk afval wordt dit nergens als een aparte categorie vermeld.

Een algemeen onderzoek naar de relatie met fijn stof is nog niet gevoerd. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft recent een nieuwe meetcampagne met betrekking tot de chemische karakterisering van fijn stof opgestart. De VMM wil hiermee achterhalen welke bronnen tot de gemeten concentraties bijdragen. We hebben het hier al eerder over fijn stof gehad. De vraag is waar het vandaan komt en waaruit de achtergrondconcentraties zijn samengesteld.

De VMM heeft tevens besloten specifiek aandacht te besteden aan de stalen die op oudejaarsavond rond middernacht bij het meetpunt te Borgerhout zijn genomen. Op dat ogenblik zijn specifiek stalen genomen om na te gaan in welke mate en hoe lang het vuurwerk tot de gemeten concentraties van fijn stof heeft bijgedragen. Die informatie zal binnen afzienbare tijd beschikbaar zijn.

Ook de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) onderzoekt momenteel de impact van vuurwerk op het milieu. VITO inventariseert de zware metalen in Vlaanderen. In de rand hiervan wordt enige aandacht aan vuurwerk besteed.

De heer Kennes heeft verwezen naar een studie die in juni 2008 in Nederland is gepubliceerd. We beschikken nog niet over dezelfde metingen als in Nederland. Ik kan me voorstellen dat we er voorzichtig van mogen uitgaan dat de resultaten bij ons ongeveer dezelfde zullen zijn.

Wat de maatregelen betreft, wil ik duidelijk zijn. Er liggen momenteel geen plannen op tafel om het gebruik van vuurwerk tijdens periodes van smogalarm te beteugelen. De reden is in feite al ter sprake gekomen. Het zou immers om een alles-of-nietsmaatregel gaan. Met betrekking tot het verkeer kan de snelheid worden getemperd. De mogelijkheden op het vlak van de mobiliteit worden echter niet getemperd. Wat vuurwerk betreft, ligt dat wat moeilijker. De gemeenten hebben daar een tijd eerder al in geïnvesteerd. We kunnen moeilijk vuurwerk verbieden omdat er plots smog is. We weten trouwens nog niet hoe zwaar de effecten van vuurwerk zijn.

De invoering van de maximumsnelheid van 90 kilometer per uur heeft heel wat commentaar opgeleverd. De communicatie is bijzonder goed verlopen. De media

hebben heel wat aandacht besteed aan alle mogelijke oorzaken van stijgende concentraties van fijn stof.

Indien we de impact op het milieu onder controle zouden willen houden, zouden we ook eens naar de productnormering voor vuurwerk kunnen kijken. Dat is niet onze bevoegdheid. Het Bureau voor Normalisatie (NBN) heeft het vuurwerk in een aantal types ondergebracht. Dat is allemaal mooi geregeld. Bij het gebruik van vuurwerk moeten een aantal veiligheidsvoorschriften in acht worden genomen.

Volgens de heer Kennes kan vuurwerk fauna opschrikken en verstoren. Hoewel ik niet over cijfers beschik, lijkt dit me evident. Het gezond verstand zegt ons dat dit absoluut mogelijk is. Het gaat hier immers niet om dagelijks weerkerende knallen, maar om een aantal vreugdeknallen. De vraag is of deze impact dermate groot is dat er sprake is van blijvende effecten.

Het vuurwerk dat niet is afgeschoten, hoort bij het kga en wordt in de containerparken ingezameld. Het bevindt zich daar bij het andere kga en het valt onder dezelfde afvalcode. Ik kan hier enkel melden dat in 2007 in dit circuit 4 ton ontplofbaar kga is ingezameld. In 2006 ging het om een gelijkaardige hoeveelheid, met name 4,3 ton. In 2005 was dit een pak minder en ging het om 2 ton. Het gaat hier, met andere woorden, om een verdubbeling. Hoeveel van dit afval effectief vuurwerkafval is, weten we niet. Dit valt immers in een categorie waar ook andere zaken toe behoren.

Ik vat mijn antwoord kort samen. Terwijl we toch metingen verrichten, bekijken we met betrekking tot een meetpost ook de effecten van het afgeschoten vuurwerk. Die gegevens zullen ter beschikking worden gesteld. Het is niet de bedoeling de eenmalige en nu al strikt geregelde vuurwerkactiviteiten te beperken.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik dank de minister voor haar antwoord. We zullen moeten afwachten wat de meetpost te Borgerhout ons zal leren. Mij lijkt het een goede zaak dat die ene avond op een welbepaalde plaats is gemeten. Nu zullen we over actuele cijfers kunnen beschikken.

Ik heb niet de indruk dat er een gigantisch probleem is. Dat iemand een vraag om uitleg stelt, betekent niet automatisch dat hij vindt dat dit nu het probleem is dat dringend streng moet worden aangepakt. Gezien de berichtgeving over het onderwerp en de studies die hier en elders in de wereld zijn uitgevoerd, denk ik wel dat het een relevante vraag om uitleg is.

De mensen die vuurwerk afsteken, zouden hier beter ook wat bij stilstaan. Dit betekent niet dat de minister onmiddellijk een informatiecampagne moet opzetten.

We moeten de mensen niet met van alles en nog wat om de oren slaan. Indien de mensen eens zouden stilstaan bij wat ze uiteindelijk de lucht in schieten en wat er allemaal neerddarrelt, kan ik me inbeelden dat ze zich de vraag zouden kunnen stellen of het dat allemaal wel waard is. Ze zouden kunnen besluiten samen op een plaats in een gemeente vuurwerk af te steken in plaats op vele plaatsen vele pijlen af te schieten. Dergelijke zaken kunnen echter best ter plekke worden georganiseerd. We hoeven dat niet van bovenaf op te leggen.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Wat het smogalarm betreft, lijkt het me vooral belangrijk informatiecampagnes in verband met het gebruik van auto's en vrachtwagens en in verband met dieselmotoren op te zetten. Dit lijkt me effectiever dan de mensen met betrekking tot vuurwerk de daver op het lijf te jagen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterkwaliteit en het pesticidengebruik

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, in het rapport over de kwaliteit van onze oppervlaktewateren dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) vorige week of enkele weken geleden heeft uitgebracht, staat te lezen dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de landbouw en door particulieren een van de factoren is die de kwaliteit van het oppervlaktewater bedreigen. Het afgelopen jaar is met betrekking tot de in het oppervlaktewater teruggevonden pesticiden en bestrijdingsmiddelen een verslechtering vastgesteld.

Iedereen weet dat bestrijdingsmiddelen en pesticiden belastend zijn voor het milieu. Ze zijn toxisch voor mens en voor natuur en ze hebben mogelijke bioaccumulerende eigenschappen. Veel bestrijdingsmiddelen stapelen zich op in het milieu. Aangezien ze een hormoonnabootsende werking hebben, verstoren ze de hormoonhuishouding van de mens. Bovendien zijn vele bestrijdingsmiddelen ook kankerverwekkend.

De landbouw vertegenwoordigt een belangrijk aandeel van de vervuiling van ons milieu door bestrijdingsmiddelen. Ook de huishoudens, de industrie en de overheid gebruiken echter belangrijke hoeveelheden. Deze producten worden vaak gespoten. Hierdoor komt slechts een klein gedeelte op het doelwit terecht. Veel middelen komen in

de bodem, in het oppervlaktewater en in de lucht terecht. Dat zijn plaatsen waar ze niet moeten zitten.

Al een decennium lang speurt de Vlaamse Milieumaatschappij systematisch naar bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater. Uit de meetresultaten in het jaarrapport Water 2007 komt duidelijk naar voren dat een groot aantal van de opgespoorde pesticiden niet of slechts zelden worden aangetroffen in het oppervlaktewater. 28 bestrijdingsmiddelen worden nooit aangetroffen en 23 bestrijdingsmiddelen worden bij 0 tot 5 percent van de metingen aangetroffen. Samengevat, en net zoals vorige jaren: een aanzienlijk aantal van de onderzochte bestrijdingsmiddelen wordt slechts sporadisch gedetecteerd. Dat is uiteraard goed nieuws want dat wil zeggen dat die bestrijdingsmiddelen niet in het milieu terechtkomen, maar dienen waarvoor ze moeten dienen: ongewenste plagen in de landbouw bestrijden, onkruid verdelgen.

Een klein aantal bestrijdingsmiddelen wordt echter zeer frequent teruggevonden. Zes bestrijdingsmiddelen en twee afbraakproducten worden aangetroffen in 30 tot 50 percent van de monsters. Ik bespaar u de namen van die bestrijdingsmiddelen. Elf bestrijdingsmiddelen en twee afbraakproducten worden zelfs in meer dan 50 percent van de metingen aangetroffen.

Net als de voorgaande jaren worden glyfosaat en aminomethylfosfonzuur (AMPA) zeer frequent teruggevonden, namelijk in 91 en 85 percent van de gevallen. Maar ook de andere stoffen worden in een aanzienlijk groter deel van de meetpunten teruggevonden in vergelijking met de afgelopen jaren.

Voor een groot aantal stoffen zijn momenteel nog geen basiskwaliteitsnormen beschikbaar, maar wel ontwerp-normen. Toetsing van de meetresultaten ten opzichte van deze ontwerp-normen geeft een beeld van de chronische en acute effecten veroorzaakt door de aanwezigheid van de betrokken stof. Voornamelijk in het bekken van de Demer worden frequente overschrijdingen gemeten.

Specifieke maatregelen voor deze pesticiden dringen zich op. Blijkbaar hebben de acties die tot nog toe zijn genomen, niet het verhoopte resultaat opgeleverd.

Mevrouw de minister, wat zijn de oorzaken van de toename van het afgelopen jaar van deze bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater?

Welke maatregelen zult u nemen opdat Vlaanderen de normen haalt en zijn eigen geformuleerde plandoelstelling van het milieubeleidsplan kan halen? In het milieubeleidsplan wordt een reductie, in termen van verspreidingsequivalenten met 50 percent tegen 2010 ten opzichte van 1990, opgenomen.

Welke maatregelen kunnen ook van het federaal Programma voor de Reductie van Pesticiden en Biociden

worden verwacht? Wordt dit in overleg met de Vlaamse overheid opgevolgd en bijgestuurd? Is er naar aanleiding van de recente ontwikkelingen een bijstelling van het federaal programma gebeurd of is zo'n bijsturing in het vooruitzicht gesteld?

Ten slotte, moeten we ons ook bewust zijn van de enorme kosten, los van de gezondheidsaspecten, voor de drinkwatergebruiker. Vorige week stond in de krant dat het drinkwater – gelukkig maar – van goede kwaliteit is, maar dat het de consument heel wat kosten oplevert. Zeer veel drinkwatermaatschappijen moeten investeren in actiefkoolfilters die vaak nog niet voldoen om de zogenaamde polaire bestrijdingsmiddelen uit het water te halen. Men moet daarnaast ook nog investeren in omgekeerde osmose en allerlei andere zuiveringstechnieken. De consument betaalt uiteraard de factuur. Deze problematiek moeten we ter harte nemen, in het belang van de consument en in het belang van de volksgezondheid en de kwaliteit van ons leefmilieu.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er zijn twee grote groepen in de gebruikers van bestrijdingsmiddelen. Enerzijds zijn er de professionele gebruikers, anderzijds de hobby- of privégebruikers. De professionele gebruikers kan je nog opdelen in openbare besturen die het groen onderhouden en landbouwers.

Er wordt nogal scherp gesteld dat er de afgelopen jaren een opmerkelijke verslechtering van het oppervlaktewater wordt vastgesteld. Ik vraag me af of die stelling inderdaad zo scherp mag worden gesteld en of ze niet moet worden genuanceerd. Zijn er specifieke gegevens over wie de oorzaak is van die eventuele verslechtering?

Ik weet dat heel wat gebruikersgroepen toch heel wat inspanningen doen om bestrijdingsmiddelen beter toe te passen. Bij de openbare besturen is er de actie 'Zonder is gezonder'. Ook de landbouwsector doet heel wat acties: opleidingen, de ophaling van spoelwater van bestrijdingsmiddelen, het waarschuwingsnetwerk dat systematisch wordt verbeterd. Ik krijg uit de landbouwsector signalen dat de situatie beter is en dat de afstemming van bestrijdingsmiddelen verbetert. Mag het dus zo scherp worden gesteld dat er een opmerkelijke verslechtering is de laatste jaren?

Als het zo is dat een aantal technieken die in de landbouwsector worden gebruikt, effect zouden hebben, is er dan al eens over nagedacht om die technieken ook door andere doelgroepen te laten gebruiken of om ze beter af te stemmen zodat ook andere gebruikers ze kunnen gebruiken en zo op een betere manier bestrijdingsmiddelen gebruiken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in het jaarrapport Water van de Vlaamse Milieumaatschappij 2007 is bij de bespreking van bestrijdingsmiddelen onder meer een aantal opvallende verschuivingen van de detectiepercentages in 2007 opgenomen. Sinds 2001 wordt door de VMM voor sommige stoffen ofwel een stijging, ofwel een daling, ofwel een status-quo in het detectiepercentage vastgesteld. Die vaststelling geldt zowel op het niveau metingen als op het niveau meetplaatsen voor stoffen over de jaren heen. Ik heb ook twee tabellen van de stoffen en de evoluties. Die kunnen als bijlage aan het verslag worden toegevoegd.

In 2001 werd terbutylazine op slechts 5 percent van de meetplaatsen gevonden, in 2007 op 91 percent van de meetplaatsen. Daarnaast zijn er ook bestrijdingsmiddelen op minder meetplaatsen gevonden, onder meer lindaan en atrazine. Je ziet de schommelingen in de tabel. Voor de behandeling van onkruiden in maïs wordt terbutylazine gebruikt ter vervanging van atrazine. Je ziet in de tabel dat het ene door het andere wordt vervangen.

Eenzelfde vaststelling kan worden gemaakt voor wat betreft de gevonden concentraties. Deze stijgt, zoals voor bentazone, terwijl voor andere bestrijdingsmiddelen, zoals atrazine, lagere concentraties worden gemeten. Het bestrijdingsmiddel diuron werd in 2007 op 92 percent van de meetplaatsen gevonden, maar de gemeten concentraties dalen jaarlijks. In de tabel kan je zien hoe de concentraties evolueren.

Door de zachte winter in 2007 was de druk van onkruiden en bladluizen groot in het voorjaar, waardoor er meer herbiciden en pirimicarb – een middel tegen bladluizen in de sierteelt – werden gebruikt. De maand april 2007 was de droogste en warmste sinds de meteorologische metingen van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI), waardoor de werking van de bodemherbiciden onvoldoende was en aanleiding gaf tot bijkomende behandeling. Vanaf mei-juni 2007 was er meer neerslag dan normaal, wat geleid heeft tot meer uitspoeling en afspoeling van bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Er zijn dus allerlei factoren die tot deze resultaten hebben geleid.

Algemeen kan gesteld worden dat de meetresultaten van de VMM aangeven dat, door het inperken van een aantal bestrijdingsmiddelen in het kader van de Europese richtlijn, er een groep beschermingsmiddelen overblijft die frequenter wordt toegepast en vaker wordt teruggevonden in het oppervlaktewater.

De uitvoering van het Pesticidenreductiedecreet leidt tot een niet onbelangrijke milieuwinst. Zo werd in uitvoering van het decreet met betrekking tot het pesticidengebruik bij openbare besturen de bijdrage van de gemeenten aan de totale jaarlijkse verspreidingsequivalenten tussen 2002 en 2004 gereduceerd van 4 tot 1 percent. Dit

is niet onbelangrijk als je dit in de globaliteit bekijkt. Deze reductie is hoofdzakelijk te danken aan het vervangen van de meest risicovolle producten door minder schadelijke producten. De reductie van de jaarlijkse verspreidingsequivalenten van de in Vlaanderen gebruikte gewasbeschermingsmiddelen schommelt op dit ogenblik rond 50 percent van de waarde van 1990. De verspreidingsequivalenten zijn in die periode dus met de helft verminderd. Dat is de plandoelstelling van Mina 3.

Dat is de stand van zaken. Ik ben daarover niet euforisch. We gaan goed vooruit maar we moeten blijven werken aan verdere reductiemaatregelen. U weet, mijnheer Martens, dat er nog niet zo lang geleden, op 19 december 2008, een nieuw uitvoeringsbesluit werd opgemaakt en goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan het pesticidenbeheer van het openbaar domein. Zoals u weet, heb ik de pesticidentoets ingevoerd, die altijd moet worden toegepast als er een stukje openbare ruimte wordt aangelegd. Dat is geen rondje gemeenten pesten; integendeel, het moet ertoe leiden dat men alle vormen van openbaar domein oordekundig aanlegt. Je moet de juiste dingen planten, waardoor het niet nodig is om gedurende jaren of lange perioden pesticiden te gebruiken. Het is de bedoeling dat de pesticidentoets vanaf dit jaar wordt uitgevoerd.

Maatregelen voor de aanpak van punt- en diffuse bronnen worden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. Het meetnet bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater werd aangepast in functie van de Europese erkenningsregels. Er worden ook milieukwaliteitsnormen voor diverse bestrijdingsmiddelen opgesteld. Voor simazine en atrazine is er momenteel al een milieukwaliteitsnorm in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) opgenomen. Voor een pak andere stoffen, zoals bentazone, diuron en simazine, werden recent nieuwe ontwerp-normen voorgesteld. Voor diuron, simazine, isoproturon en atrazine is de ontwerp-norm overgenomen uit de Europese dochterrichtlijn prioritaire stoffen. Voor glyfosaat en AMPA is er momenteel geen ontwerp-norm, maar deze stoffen zijn opgenomen in de bijlage III van genoemde richtlijn. De Commissie heeft de opdracht gegeven om de mogelijke identificatie als prioritaire stof te onderzoeken. In dat geval zal er ook voor deze stoffen een milieukwaliteitsnorm op Europees niveau worden vastgelegd.

U hebt, mijnheer Martens, de link gemaakt met het federaal reductieprogramma. Daar ligt de focus op drie acties.

De eerste actie is de splitsing van de erkenningen, die moet leiden tot een beter inzicht in en een betere controle op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door particulieren. Mevrouw Rombouts heeft daarnet het onderscheid gemaakt tussen professioneel en particulier gebruik. Het tweede actiepunt is het ondersteunen van biopesticiden. Men wil dit ondersteuningsbeleid voeren in het kader van die erkenningen. Het doel is om op termijn

het aanbod van biopesticiden te verhogen. Het derde actiepunt is het invoeren van een systeem van certificaten voor het professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De bedoeling daarvan is om te zorgen voor een betere kennis bij de professionele gebruiker zodat men er redelijkerwijs van kan uitgaan dat hij zijn gewasbeschermingsmiddelen op een correcte wijze zal gebruiken. Dit moet leiden tot minder vervuiling van het milieu met gewasbeschermingsmiddelen.

De adviesraad, opgericht in het kader van het federaal programma voor de reductie van pesticiden en biociden, wordt opgevolgd door twee vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid: een expert van de Landbouwadministratie en een expert van de Leefmilieuadministratie.

In die adviesraad is de problematiek met betrekking tot het frequenter terugvinden van een aantal gewasbeschermingsmiddelen nog niet concreet aan bod gekomen, maar dat is op 16 oktober 2008 wel gebeurd op het ambtelijke overleg tussen de federale en gewestelijke overheid, samen met de Belgische Federatie voor de Watersector. Op dit overleg werd meegedeeld dat het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen de controle op de bufferzones, waarvan de breedte afhankelijk is van de gebruikte stof, in de toekomst op zich zou nemen. Ook werd de afspraak gemaakt om veel frequenter dan tot nu het geval was gegevens uit te wisselen, zodat alles op een meer alerte manier kan worden opgevolgd.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Er is uiteraard al heel wat gebeurd. De acties die in het openbare domein hebben plaatsgevonden, werpen resultaten af. Dat is de verdienste van een van onze voorgangers hier, Johan Malcorps. Hij was de initiatiefnemer van dat decreet. Wij hebben het decreet werkbaar gemaakt. Die pesticidentoets is een manier om te voorkomen dat openbare besturen bij de aanleg van nieuwe openbare domeinen nog extra pesticiden moeten gebruiken. Dat neemt niet weg, mevrouw de minister, dat de verbetering die we vandaag vaststellen een verbetering is op het vlak van de kwalitatieve preventie. Schadelijke bestrijdingsmiddelen worden vervangen door minder schadelijke. Op het vlak van kwantitatieve preventie of het afnemen van de hoeveelheid bestrijdingsmiddelen in ons oppervlaktewater, moeten nog wat extra inspanningen worden gedaan. Alle sectoren moeten hun steentje bijdragen.

Op het vlak van de landbouw moet worden nagegaan in hoeverre we het aandeel van de biologische landbouw kunnen verruimen. Er zijn actieplannen die periodiek worden geactualiseerd maar het resultaat is in vergelijking met andere regio's en landen in Europa niet afdoende. De biologische landbouw in Vlaanderen is heel beperkt. Verder zou er meer op voorschrift dan preventief moeten worden gespoten.

Wat het federale niveau betreft, ben ik blij dat er in het kader van de ambtelijke overlegraad op het vlak van monitoring, registratie en gegevensuitwisseling, stappen worden gezet. Die moeten de basis vormen voor een nieuw beleid. Op het vlak van productlabeling is nog een rol voor de federale overheid weggelegd. Er worden tal van bestrijdingsmiddelen aangeboden in de rekken van warenhuizen en tuincentra. Om de informatie die daarop staat, te kunnen lezen, moet men al een grote bril opzetten. Als ik dan de gezondheidswaarschuwingen op pakjes sigaretten zie, dan denk ik dat we moeten evolueren naar een gelijkaardig systeem voor de verpakkingen van bestrijdingsmiddelen voor particulier gebruik. Te weinig consumenten zijn zich bewust van de gevaren van het gebruik van die middelen voor hun eigen gezondheid. Er wordt nog te veel op een onoordeelkundige manier met die stoffen omgegaan. Mevrouw de minister, ik hoop dat deze huidige resultaten aanleiding kunnen vormen voor het aanscherpen van het beleid op alle fronten.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Toen het Pesticidenreductie-decreet werd ingevoerd, stond iedereen op zijn achterste poten omdat de implementatie ervan niet mogelijk zou zijn. Er is een lange weg afgelegd maar de resultaten zijn er. Dat zegt toch iets over het effect van dergelijke maatregelen. Voor de lokale besturen zijn de resultaten veel verbeterd. Het gaat echter om een heel beperkt aandeel van het pesticidengebruik. We moeten nagaan hoe het pesticidengebruik in de landbouw kan worden gereduceerd. Nu is er een verschuiving. Wanneer het over pesticiden gaat, duikt de maïs telkens opnieuw op. Dat is blijkbaar een neverending story.

Het aandeel van de biologische landbouw is een belangrijke stap. Maar ook in de gangbare landbouw moet het gebruik van pesticiden strenger worden gereguleerd. Zo niet, zullen we blijvend geconfronteerd worden met te hoge gehalten in de waterstalen.

Minister Hilde Crevits: Wat de productnormering betreft, heb ik aangegeven hoe de landbouw, onder meer via certificering, de juiste dosissen kan gebruiken. Wat het particulier gebruik betreft, worden de producten nu vaak in minder geconcentreerde dosissen aangeboden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de controverse met betrekking tot de aalscholver

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de minister, de aalscholver is terug van weggeweest. Dat is een goede zaak. Niemand had een aantal decennia geleden durven dromen dat de aalscholver opnieuw een plek zou kunnen veroveren in de Vlaamse natuur. Hij werd lange tijd vogelvrij verklaard en genadeloos vervolgd en was dan ook bijna uitgestorven. Sinds eind jaren zeventig, toen de soort werd beschermd, is de aalscholver teruggekeerd als broedvogel. Ook het aantal overwinterende vogels zit in de lift.

Blijkbaar wordt dat niet door iedereen geapprecieerd. Een aantal vissersverenigingen hebben het Witvisforum opgericht. Zij hebben een petitie gelanceerd met de vraag aan u en aan het Europese niveau om deze vogel opnieuw te bestrijden. Ze hebben ongeveer 12.000 handtekeningen verzameld.

Ook Vogelbescherming Vlaanderen is gestart met een petitie met als doel dat de aalscholver beschermd blijft. Het zou een grote precedentwaarde hebben indien u zou ingaan op de vraag van de vissers om deze vogel niet langer te beschermen. Er kan trouwens altijd worden ingegrepen wanneer dat echt nodig zou zijn en wanneer andere maatregelen niet zouden helpen. Men kan de visvijvers ook zo inrichten dat de schade die zou worden aangericht door aalscholvers, wordt beperkt.

Mevrouw de minister, ik wil gewoon vragen wat u ervan denkt. Wat is uw standpunt ten aanzien van de bescherming van de aalscholver? Zult u ingaan op de vraag van het Witvisfront?

Hoe zit het met het ontwerp-soortenbesluit, want eigenlijk zou dat zeer veel oplossen?

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de minister, als lid van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad heb ik, samen met anderen, deel mogen uitmaken van een werkgroep die zich heeft gebogen over alle problemen die met de jacht te maken hebben, om tot een advies te komen voor de verschillende regeringen. Het gaat dan om de Nederlandse, Belgische – en als afgeleide ook de gewestregeringen – en de Luxemburgse regering.

Er is eind december vorig jaar een advies naar voren gebracht. Dat advies is unaniem goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Beneluxparlement. Daarin wordt geadviseerd om de aalscholver op te nemen, niet enkel als bestrijdbaar, maar zelfs als bejaagbaar. Men heeft het zelfs nog uitgebreid tot alle predatoren die op dit ogenblik in de Benelux aanwezig zouden zijn.

Het feit dat er zo ver uiteenlopende standpunten zijn, bewijst volgens mij maar één ding: men moet de bestrijdbaarheid en bejaagbaarheid zeer pragmatisch aanpakken. Binnen een soortenbeleid en een jachtbeleid zou men, begrijp mijn woorden niet verkeerd, vrij flexibel moeten kunnen omspringen met een en ander.

Niet enkel de aalscholver steekt sinds eind de jaren zeventig opnieuw de kop op. De voorbije vijf tot tien jaar zien we toch vogel- en andere diersoorten opnieuw opduiken die we tien of twintig jaar geleden niet zagen. Er komt een wisselwerking en evolutie binnen de natuurlijkheid in Vlaanderen en daarbuiten. We moeten daar als mens op een rationele manier mee kunnen omgaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Dua, het is vriendelijk dat u eens mijn gedacht vraagt. Maar ik denk dat het antwoord vrij eenvoudig is.

U weet dat de aalscholver als inheemse vogel valt onder de Europese Vogelrichtlijn. Dus van een toestemming tot verdelging van een Europeesrechtelijk beschermde soort kan maar sprake zijn als men een verzoek richt, en dat moet dan nog zeer specifiek gegrond zijn op een aantal redenen. Er moeten een zevental redenen vervuld zijn vooraleer men dat zou kunnen doen.

Bovendien moet men, bij een dergelijk verzoek, aantonen dat er geen andere, bevredigende oplossing bestaat en mag de toegestane afwijking geen afbreuk doen aan het streefdoel om de populaties van de betrokken soort in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De afwijking moet zo veel mogelijk in de tijd en qua plaats en hoeveelheid gespecificeerd zijn.

Als ik al die voorwaarden bekijk, moet ik onmiddellijk stellen dat specifieke afwijkingen met het oog op verdelging van aalscholvers maar toegestaan kunnen worden als er belangrijke schade, in dit geval aan de professionele visserij, aangetoond wordt, als er geen enkele andere bevredigende oplossing bestaat en als de concrete populatie van de soort niet in het gedrang wordt gebracht. Dat zijn de voorwaarden.

Als iemand zo'n aanvraag indient en die drie zaken meldt, kan in principe het Agentschap voor Natuur en Bos dergelijke specifieke afwijking toestaan. Maar er is wat dat betreft ook nog geen enkele aanvraag ingediend.

Als wordt gevraagd naar een meer algemene afwijking, een soort beheerregeling of een veralgemeend verdelgingsrecht, zoals nu bestaat voor een aantal soorten kraaien en meeuwen, moet die ook aan alle voorwaarden voldoen. Men zou die afwijking moeten regelen met een besluit van de Vlaamse Regering en er zou nog eens aangetoond moeten worden dat er een algemeen probleem is en dat een bestrijding of verdelging bijdraagt tot de oplossing van dat algemeen probleem.

De aalscholver is een tijdje weggeweest, maar van oudsher was hij altijd aanwezig. Hij was een tijdje weg door verdelging en het gebruik van pesticiden en nu is hij terug. Dat herstel is mede het gevolg van het feit dat er

in onze waterlopen meer voedsel, meer vis te vinden is. Dat schept een gunstige toestand voor de aalscholvers, die overal voldoende eten vinden.

We kunnen vandaag niet stellen dat het Vlaamse visbestand echt bedreigd is. Ik verwijs hiervoor naar de natuurrapporten die gepubliceerd worden. We zien dat er een merklijke verbetering is van het visbestand in openbare wateren, zowel wat het totale aantal soorten als het aantal vindplaatsen per soort betreft. Deze gegevens werden op wetenschappelijke wijze verzameld. Volgens de rapporten bestaan er nog steeds een aantal bedreigingen voor het visbestand.

Aalscholverpredatie wordt niet als een potentiële bedreiging voor het visbestand in openbare wateren vermeld. Ik sluit evenwel niet uit, laat me duidelijk zijn, dat er schade kan ontstaan door aalscholvers aan concrete private viswaters. Maar men kan vandaag niet stellen dat er een algemeen probleem is voor het visbestand omdat de aalscholvers te veel vis opeten. Individuele afwijkingen kunnen worden gevraagd als aan alle voorwaarden is voldaan, maar een veralgemeende verdelgingsregeling zal door mij vandaag zeker niet worden voorgesteld.

Ik wil ook verwijzen naar een aantal ervaringen in het buitenland, waaruit we kunnen afleiden dat het bestrijden van aalscholvers door ze af te schieten op termijn geen afdoende resultaat oplevert. Blijkbaar beschikt de soort tegenwoordig over een zo goed voedselaanbod, dat de geleden verliezen vrij snel weer worden goedge maakt. De verjaging van de vogels als gevolg van afschot zorgt veeleer voor een verplaatsing, maar niet voor een oplossing.

We moeten de situatie van de soort ook in Europees perspectief bekijken. Behalve een broedgebied vormt Vlaanderen ook een doortrek- en wintergebied voor de grote populaties uit landen ten noorden van ons, zoals Denemarken. Ze brengen hier de winter door en zijn dan weer weg naar het noorden. Al deze argumenten leiden me tot het besluit dat ik vandaag niet overweeg voor te stellen om de populatie van aalscholvers in Vlaanderen door een algemene bestrijdingsregeling te laten reguleren.

Wel is het zo, mevrouw Dua, en dat is dan het tweede onderdeel van uw vraag, dat er op Europees vlak enkele ontwikkelingen zijn. Ik heb daarnet al gezegd dat dit ook Europees moet worden gevolgd. In het Europees Parlement is vastgesteld dat er, binnen de context van de Vogelrichtlijn, diverse regelingen bestaan in de verschillende lidstaten. De Europese Commissie werd verzocht om daarin een gemeenschappelijke noemer te vinden, zodat er wat uniformiteit kan worden geschapen.

Mevrouw Dua, u hebt er even naar verwezen: bovendien bestaan er andere beheermethoden naast de eenvoudige verdelging. Als er geen enkele schuilmogelijkheid is

voor de vissen, dan is dat ideaal voor een aalscholver. Ik heb die ooit eens bezig gezien in een programma: de wijze waarop hij zijn prooi vangt, is spectaculair. In wateren met voldoende vegetatie jaagt de aalscholver individueel en kunnen de vissen meer schuilgelegenheid hebben, zodat ze meer kans hebben om te ontsnappen. De inrichting van de waterloop is dus niet onbelangrijk. Is er voldoende vegetatie langs de oevers van vijvers of waterlopen, dan hebben de vissen ook de mogelijkheid om daar te schuilen. Ook het streven naar wat lagere dichtheden aan vissen in visvijvers kan een optie zijn. Wie het aantal vissen in zijn visvijvers kunstmatig te groot maakt, creëert immers ook problemen. Dan is het ook logisch dat er erg veel vissen worden opgegeten. We moeten daar dus ook enigszins de nodige natuurlijke ruimte respecteren. Dat kan er ook al voor zorgen dat vissen meer kunnen schuilen. Als er echter te veel vis in een waterloop wordt gezet, dan is dat gesneden brood voor de aalscholver.

Ook is er de mogelijkheid om vijvers met draden en dergelijke te overspannen, maar ik geef toe dat dit minder esthetisch is. Het voorzien in een goede vegetatie, zodat vissen wat meer verscholen zwemmen, lijkt me de ideale aanpak. Ik denk ook aan het aanbrengen van steigtjes, waaronder vissen kunnen schuilen.

Dat zijn preventieve inrichtingsmaatregelen die particulieren kunnen nemen. Als ze daar wat aandacht voor hebben bij de inrichting, kunnen ze ervoor zorgen dat het probleem toch enigszins binnen de perken blijft.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat er een viskweekstudie is gebeurd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Daarbij onderzoekt het agentschap de mogelijkheden voor een duurzame integratie van visteelt en de ontwikkeling van natuurwaarden in ruimtelijk kwetsbare gebieden. Het probeert de resultaten van die studie nu operationeel te maken. De resultaten bij het afvissen zijn zeer bemoedigend. De onderwaterrefugia blijken zeer goed te werken, zoals ook in het buitenland al is vastgesteld. Ik verwijs naar een artikel dat zeer recent is verschenen in het Verenigd Koninkrijk. Daaruit blijkt dat de kooien steviger en effectiever zijn dan de tot nu toe door viskwekers gebruikte kooien. Ze zijn ook vogelvriendelijker dan het met draden overspannen van vijvers. Misschien kunnen we die onderwaterrefugia, zeker bij de commerciële viskwekers, via het Europees Visserijfonds laten subsidiëren. Dat zou meteen een deel van oplossing voor het probleem kunnen zijn.

Mevrouw Dua, ik kan u melden dat het Soortenbesluit volledig is uitgeschreven. Het heeft een taalkundig en wetgevingstechnisch advies doorlopen en ligt sinds eind november voor advies bij de Inspectie van Financiën. Het is de bedoeling dat het besluit voor 100 percent in overeenstemming is met de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Ik ben in blijde verwachting van het advies van de inspectie.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik dacht wel dat u dat antwoord zou geven, maar het is goed dat u nog eens officieel bevestigt niet van plan te zijn die beschermingsmaatregelen op te heffen. Wel zou aan de mensen misschien wat meer informatie moeten worden gegeven. De aalscholver is een soort die hier thuishoort. Die soort is een tijd weg geweest en nu die terug is, is er veel paniek en weten mensen niet hoe ze daarmee moeten omgaan. Net hetzelfde geldt voor de vos. Dat is een dier dat hier altijd heeft geleefd. Het dier is een tijd weggeweest. Nu komt het terug en alle kippen worden opgegeten. Mensen hebben altijd geweten dat ze een goed kippenhok moesten hebben, zodat vossen niet aan hun kippen konden. Hier geldt net hetzelfde: mensen moeten hun visvijvers dan maar zo inrichten dat aalscholvers minder schade aanrichten. Ze moeten de oude gebruiken opnieuw toepassen, waarbij er een evenwicht is tussen wat de mens wil van de natuur en wat de soorten nodig hebben. In dat licht is het goed dat er ook overleg zou worden gepleegd met die vissersverenigingen, om uit te leggen wat eraan kan worden gedaan.

Ik heb begrepen dat u in blijde verwachting bent van het Soortenbesluit. Ik hoop dat de geboorte nog voor het einde van deze legislatuur zal plaatsvinden, want daar bent u nogal vaag over geweest. We kijken echter allemaal heel sterk uit naar dat Soortenbesluit. Misschien kunt u wat duidelijkheid ter zake geven: is het de bedoeling dat dit Soortenbesluit nog voor het einde van deze legislatuur wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Ik moet mevrouw Dua bijtreden. De aalscholver is een mooie vogel. Toen ik jong was, waren er in het Maasland noch reigers, aalscholvers, wulpen, futen of noem maar op. In het Maasland zijn er veel grindgaten bij gekomen in de voorbije jaren waardoor er ook heel veel watervogels bij zijn gekomen. Die jagen niet alleen in het water, want ze eten ook hele konijnen op.

We hebben in het Maasland redelijk wat trekvogels, onder andere de Canadese gans. Ik kom daarbij terug op de vraag van de heer Martens. In de meanders van de Maas wordt tamelijk veel aan melkveehouderij gedaan. De helft van het jaar moeten de melkveehouders het vee op stal houden omdat de Canadese ganzen in groten getale de weiden betreden en belasten. Dat zijn serieuze beesten.

Mevrouw Vera Dua: Dat is precies een soort die hier niet thuishoort. Het is een exoot. Dat is het verschil.

De heer Leo Pieters: Wel krijgt men een overbesteding door de soorten die op trektocht zijn waardoor de helft van het jaar de melkveehouders hun vee niet op het grasland kunnen laten grazen. Wat is daarvoor mogelijk?

De heer Frans Wymeersch: Mevrouw de minister, mevrouw Dua heeft twee diersoorten genoemd. Ik wil het advies dat vanuit de Benelux naar u zal komen, wat specificeren: de problematiek van de aalscholver werd aangereikt door de Nederlandse collega's en de problematiek van de vossen werd aangereikt door de Belgische, hoofdzakelijk Waalse, collega's. Ik weet niet of het advies u al heeft bereikt, anders zal ik vragen aan het secretariaat-generaal om dat op uw kabinet en aan de commissie te laten bezorgen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Geachte leden, het besluit ligt nu bij de Inspectie van Financiën (IF). Mocht ik morgen het ontwerp terugkrijgen, dan zou het volgende week naar de regering gaan of minstens naar een interkabinettenwerkgroep. Het zal niet aan mij liggen als het er niet komt. Uiteraard moeten we nu eerst het advies afwachten. Ik herinner me een situatie, ik denk dat het ging over het Wildschadebesluit, dat helemaal klaar was, maar waarbij er een advies kwam van IF waardoor ik opnieuw mijn rekenoefening moest maken. Het voornaamste argument was het causaal verband met de zekerheid van de schade. Soms zijn de oefeningen iets ingewikkelder dan men denkt. Wat het Soortenbesluit betreft, leef ik in hoop.

Het is een terechte opmerking – ik heb dat pas meege maakt naar aanleiding van het vorstprobleem – dat het ook een kwestie is van goede communicatie om de middenweg te vinden tussen de harde regels of ervoor zorgen dat iedereen elkaar min of meer verstaat om maatregelen te laten gedijen. Ik heb ook verwezen naar onder andere het overleg met de professionele viskwekers om te zorgen dat er maatregelen worden getroffen, zonder dat we meteen drastisch moeten ingrijpen tegen de aalscholver. Het is de kunst om soort per soort en probleem per probleem een pragmatische oplossing te vinden, maar vooral een oplossing die ervoor zorgt dat de bestaande evenwichten zo veel mogelijk behouden blijven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

BIJLAGEN

Bijlage bij het antwoord op de interpellatie van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid en het milieuhandhavingsrapport

Het Milieuhandhavingsdecreet legt het juridisch kader vast waardoor het lokaal toezicht op klasse 2- en klasse 3-inrichtingen versterkt wordt:

- Vooreerst kunnen op lokaal niveau naast gemeentelijke toezichthouders ook intergemeentelijke toezichthouders en toezichthouders via de politiezone worden aangesteld als lokale toezichthouders. Hierdoor zal het aantal lokale toezichthouders op het terrein worden verhoogd. (artikel 16.3.1., §1, 3°-5° Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid of D.A.B.M.);
- Het Milieuhandhavingsdecreet zal de slagkracht van het lokale toezicht op het terrein versterken door het territorium van de gemeentelijke toezichthouders aanzienlijk te vergroten. De gemeentelijke toezichthouders zullen niet enkel in hun eigen gemeenten hun toezicht kunnen uitoefenen, maar eveneens in de naburige gemeenten of in de andere gemeenten binnen een intergemeentelijke samenwerking of politiezone waarvan de eigen gemeente deel uitmaakt, mits zij hiervoor toestemming hebben gekregen van die andere gemeenten (art. 16.3.5, eerste lid D.A.B.M.);
- Tenslotte voorziet het op 12 december 2008 definitief goedgekeurde Milieuhandhavingsbesluit dat elke gemeente beroep moet kunnen doen op een bepaald minimumaantal lokale toezichthouders. Dat aantal is afhankelijk van het aantal inrichtingen en/of het aantal inwoners op het betrokken gemeentelijk grondgebied. Zo zal een gemeente van meer dan 300 klasse 2-inrichtingen en/of meer dan 30.000 inwoners beroep moeten kunnen doen op 2 toezichthouders, terwijl een gemeente met minder klasse 2-inrichtingen en/of minder inwoners beroep moet kunnen doen op slechts 1 lokale toezichthouder. Het Milieuhandhavingsbesluit voorziet overgangstermijnen voor gemeenten om zich te organiseren. Deze termijnen zijn vastgesteld in functie van het aantal toezichthouders waarop een gemeente beroep kan doen. Indien een gemeente beroep moet kunnen doen op 1 lokale toezichthouder, beschikt de gemeente over een termijn van 1 jaar vanaf de inwerkingtreding van dit besluit. Gemeenten die beroep moeten kunnen doen op 2 lokale toezichthouders beschikken over een overgangstermijn van 2 jaar vanaf de inwerkingtreding van dit besluit om zich te organiseren. Deze gefaseerde aanpak moet voorkomen dat er lokaal mensen worden aangeworven zonder dat het voor de gemeenten duidelijk is hoe zij zich het best organiseren bij de aanduiding van lokale toezichthouders.

Bijlage bij het antwoord op de vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de waterkwaliteit en het pesticidengebruik

Tabel 1 – Percentage meetplaatsen waar een aantal bestrijdingsmiddelen worden aangetroffen

stof	2001	2002	2003	2004	2005*	2006	2007
2,4-D	37%	57%	69%	51%	73%	72%	82%
Bentazone	51%	56%	67%	62%	79%	76%	85%
Dichloorprop	38%	45%	52%	47%	67%	57%	73%
MCPA	73%	81%	90%	77%	93%	96%	90%
MCPP	69%	65%	74%	64%	82%	79%	83%
Metazachloor	3%	12%	15%	20%	68%	69%	74%
Metolachloor	17%	75%	73%	63%	98%	96%	93%
Pirimicarb		23%	26%	45%	100%	72%	77%
Terbutylazine	5%	10%	25%	13%	87%	93%	91%
Glyfosaat	79%	75%	93%	90%	98%	94%	92%
Atrazine	90%	88%	93%	84%	98%	94%	86%
Chloortoluron	55%	48%	53%	41%	86%	79%	70%
Diuron	96%	84%	97%	90%	100%	94%	92%
Lindaan	73%	55%	62%	42%	56%	45%	42%
Isoproturon	66%	68%	81%	69%	100%	94%	85%
Simazine	78%	75%	83%	63%	99%	98%	91%

* door een verscherping van de analysemethoden kunnen sinds 2005 zeer lage concentraties aan bestrijdingsmiddelen worden opgespoord.

Tabel 2 – Evolutie van de concentratie van een aantal actieve stoffen: voortschrijdend jaargemiddelde over een periode van 3 jaren (ng/L) (Vlaanderen, 1998-2009) waarbij het gemiddelde van alle meetresultaten werd berekend over een periode van 3 jaren. Hierdoor wordt de invloed van klimatologische factoren zoals neerslag beperkt.

symbool	1998 - 2000	1999- 2001	2000 - 2002	2001 - 2003	2002- 2004	2003 - 2005	2004 - 2006	2005 - 2007
24-D		22	60	56	62	60	62	68
Bentazone		121	154	154	175	230	235	236
Dichloorprop		34	53	56	92	113	122	124
MCPA					336	364	366	353
MCPP		107	107	96	102	108	114	111
Metazachloor					15	19	22	27
Metolachloor	78	86	101	96	100	109	143	180
Pirimicarb					23	37	40	41
Terbutylazine					7	17	39	67
Glyfosaat		365	627	760	883	1013	921	995
Atrazine	416	351	335	277	231	176	131	98
Chloortoluron	31	37	59	55	59	47	67	79
Diuron	1147	911	744	576	481	299	218	172
Lindaan	25	21	15	11	6	4	2	2
Isoproturon	181	188	191	248	248	222	199	157
Simazine	236	169	118	91	100	101	105	88